

SLOVENEK

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . K 28.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6:50
za en mesec " " 2:20
za Nemčijo celoletno " 29.—
za ostalo inozemstvo " 35.—

V upravnistvu:

Za celo leto naprej . K 22:40
za pol leta " " 11:20
za četrt leta " " 5:60
za en mesec " " 1:90
S pošiljanjem na dom stane na mesec 2 K. Posamezne št. 10 v.

Inserati:

Enostolpna petlitvrsta (72 mm):
za enkrat . . . po 15 v
za dvakrat . . . " 13 v
za trikrat . . . " 10 v
za več ko trikrat . . . " 9 v

V reklamnih noticah stane enostolpna garmondvrsta 30 vinarjev. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja:

vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6.
Sprejema naročnine, inserate in reklamacije.
Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 8 strani.

Hrvaška politika.

(Iz Hrvaške.)

Nemogoče je danes pri nas govoriti o hrvaški ali narodni politiki — iz enostavnega razloga, ker narodne politike na Hrvaškem sploh ni. Strankarske strasti so se tako razpasle in osebni preprički tako razvili, da se pri nas nespornost in antagonizem med poedinici prav lahko in velikokrat pretvarjajo v silne politične boje, pri katerih se brez vsake skrupuloznosti prehaja preko nujnih narodnih koristi in celo preko samih narodnih principov. Ob tem kultu oseb in konkurencij ambicij je naravno, da največ trpi narod in njegova stvar. Ljudje nimajo časa, da bi kdaj kaj stvarnega za narod storili, da bi ga izobrazili in gospodarsko okrepili ter si s tem njegovo trajno naklonenost in simpatije pridobili. Narodov blagor jim pač ni cilj, marveč le njihov osebni interes. Voditeljem hrvaške politike — ne rečem vsem, gotovo pa veliki večini — je edina in poglavitna stvar obdržati se pri koritu in k temu zabraniti dostop svojemu nasprotniku. V to svrhu barantajo na spodaj z demagoštvom na zgoraj pa z licitiranjem in klečeplastvom. Tej splošni sebičnosti hrvaških prvakov pridodate še nesrečno nagodbo z Ogrsko, imperialistični sistem Avstrije, borbo z Italijani, bratstvo s Srbi, raztrganost hrvaških pokrajin, vse te more, ki tlačijo naše narodno telo, pa imate sliko »incliti quondam regni — Croatiae«.

V ostalem je smer hrvaške politike dvojna. Vse te stranke in strančice se dajo koncem koncev speljati v dva pravca. Eden vodi centrifugalno, drugi pa centripetalno. Prvemu je ideal in končni cilj utopija — Jugoslavija, sredstvo za uresničenje pa hrvaško-srbsko narodno edinstvo in bratstvo z Mažari. Z narodnim edinstvom bi ta smer hotela odstraniti notranje domače boje, z mažarskim bratstvom pa potolči imperializem Avstrije. To politiko vodi hrvaško - srbska koalicija, in da je ta politika faktično taka, je najbolj pokazala reška resolucija, katere ideja še nikdar ni zaspala. Poglejmo!

Narodno edinstvo! Naši srbofilci se v opravičbo svojega stališča navadno sklicujejo na Nemčijo in Italijo. Ti državi, pravijo, sta še-le tedaj došli do zedinjenja in veličine, ko je v njih do svojega končnega izraza došla ideja o narodnem edinstvu. Tako govo-

re, ker ne vedo ali nočejo vedeti, da je ideja narodnega edinstva v Nemčiji in Italiji vedno obstajala in sta ta naroda skozi stoletja imela vsak svoj enoten zgodovinski in kulturni razvoj. Cepili so se le pokrajinsko, kakor tudi pri nas. Bavarec se je n. pr. hotel razlikovati od Prusa in Saksonca, kakor se tudi naš Dalmatince hoče provincialno — ne narodno! — razlikovati od Bošnjaka ali Istrana. Tukaj torej analogija aplicirana na Srbe ne velja, kajti srbski narod se od hrvaškega razlikuje tako po naravi kakor tudi po kulturi in zgodovinskem razvoju — torej po vseh bistvenih sestavnih pogojih in znakih, ki kažejo na narodno individualnost. Da je to tako in nič drugače, se vidi tudi iz tega, da so vsi naporji naših srbofilov ostali do danes jalovi. Srbski življenj na Hrvaškem teži k Belgradu. Iskrenosti ni v njem. Hrvaškega državnega prava Srbi še nikdar niso javno priznali, dasi so bili že stokrat pred to dilemo postavljeni. Velezdajniški proces — in naj je tudi aboliran — je nepobitno dokazal, da je velikosrbska propaganda obstajala. Da srbske aspiracije tudi danes še niso prenehale — docet bosensko vprašanje. Čemu pa, vprašam, bosenski Srbi, ako so nam res iskreni bratje, tako trdovratno zahtevajo in delajo za avtonomijo Hercegovine. Bosne in a priori odbijajo vsako spominjanje hrvaških pravic do teh dežel? Bo že tako, da tudi po aneksiji Bosne niso pozabili svojih prvotnih aspiracij — ideje Dušanovega carstva, tembolj ker Belgrad aneksije še ni priznal in podpisal.

Dočim bratje Srbi tako trdovratno in brezobzirno naglašajo idejo svoje srbske narodne individualnosti v propast naše hrvaške, pa srbofilni Hrvatje vstrajajo pri svojem pogubnem prepričanju ter po njem uravnavaajo svoje uničujoče delo: kajti srbofilstvo je Hrvaški škodljivejše nego sama ideja in moč srbstva.

Iz teh par vrstic jasno izhaja, da je to sredstvo enega krila naše politike — namreč ideja narodnega edinstva — skozi in skozi zgrešeno in škodljivo za razvoj in napredek naše državne misli. Namesto da se popolnoma zavrže in onemogoči, ga pa ljudje širijo, priporočajo in netijo.

Bratstvo z Mažari. Preidimo na drugo početno točko politike hrvaško - srbske koalicije t. j. bratstvo z Mažari. Kaj zasleduje? Da oslabi državno moč in silo Avstrije. Avstrija, pravijo, je vzrok vsemu zlu. Ona je pionir nemškega »Dranga nach Osten« in

zato vse, kar hodi s tem v opreko, davi. Njen centralistiški sistem otežuje in ovira svobodni razvoj podrejenih narodov in je končno tudi Mažarska, dasi na prvi pogled državno visoko razvita, navadna in enostavna njena provincija. Slabiti Avstrijo pomenja torej krepiti svojo in drugih zatiranih narodov odporno silo. Ker tega ne moremo sami, iti nam je z Mažari. To je vodilna ideja vseh naših politikov — izvzemši one, ki so zbrani v pravaških frakcijah — in celo tudi onih, ki v Dalmaciji podpirajo avstrijski sistem (Biankini, Ivčević . . .). Da je zgrešena, kakor je tudi prva, je več nego jasno. Zgodovina zadnjih desetletij je pokazala, da so vsi oni, ki so se sprijemali z Avstrijo odšli domov z razbitimi glavami. Zakaj? Ker je ta ideja razglašena in tudi faktično nosi na sebi znake ilojalitete, revolucije. To je pomniti z ene strani, z druge pa vzeti v oziir mažarski šovinizem. S tem šovinizmom sklepati dogovore bratstva morejo pač samo politični analfabeti, naivni dobričine in utopisti.

Ostane še eno sredstvo, katerega se ta politika v svojem delu opriema in iz katerega črpa svojo moč in silo. To je svobodomiselnost — antikrščansko naziranje sveta in iz njega izvirajoči svobodomiselnosti nazori, z vsemi sredstvi, v smislu katerih ravnaajo in čakajo na njih uresničenje.

To bi bil kratek, nepristransk eks-pozé politike ene hrvaške struje, sedaj pa preidimo k drugi.

Naslednjo skupino tvorijo pravaši, odnosno može, ki stoje na stališču hrvaškega državnega prava. Kaj je njihov cilj? Zedinjena, samostojna in enakopravna Hrvaška, ki bi obsegala vse hrvaške pokrajine ne izvzemši slovenskih. Stojče na stališču hrvaškega državnega prava ti može pametno in upravičeno ne priznavajo nikake srbske paritete na hrvaškem teritoriju. In ker dalje v nagodbi z Mažari uvidevajo največje zapreke zedinjenja, zato so odločni antinagodbeniki. Moč za vztrajen naroden boj hočejo črpati iz krščanske sile in zato vse svoje delo opirajo na stališče pozitivne religije, ergo zastopajo s prvimi antipodno stališče. In da hrvaški narod do te struje goji svoje simpatije in naklonenost in to politiko smatra za svojo narodno, je najboljši dokaz to, da je v hrvaški sabor doslej vedno pošiljal nad 50 pravašev, a v dalmatinski in mladi bosenski sabor pa do enega edinega. Irelevantno je sedaj, ako so se banovinski domovinaši (à la Tuškan) pretvorili v nagod-

benike, ako so bosenski Zajedničarji (à la Mandić) sklenili bratstvo s Srbi, ako so se dalmatinski stari pravaši (Biankinijevega in Trumbićevega kova) prelevili v vladi udane narodnjake. Vsi ti politiki brez izjeme ob volitvah še danes stopajo pred narod kot pravaši in prevarjeno ljudstvo jih kot take tudi voli. Iskreni narodni predstavitelji to torej niso — ostane samo Stranka prava v Banovini in Dalmaciji, Starčevićeva stranka prava v Banovini in Kat. Udruga v Bosni. Pravaši, zbrani v teh treh skupinah so pravi zastopniki narodne volje in narodnega prepričanja, a so žalibog razcepljeni. Tudi oni so se vrgli v strankarstvo, namesto da bi z zedinjenimi silami delali za skupno narodno politiko. Jaz ne bi vedel, da-li je le ena sama načelna zapreka, ki te ljudi loči, in se ne bom preveč prenaagil, ako rečem, da so tu vmes edino le človeške slabosti. Kot en dokaz za to naj služi, da se n. pr. banovinski pravaški frakciji v obče nazivljeta: frankovci — milinovci.

Strankarstvo je torej velika rana, iz katere krvavi ta sicer poštena in edino upravičena državotvorna politika. Bratje Slovenci imajo popolnoma prav, ko nas zaradi tega karajo in prepričavajo; toda nek drug njihov ugovor ni posebno utemeljen. Naj ga obrazložim. V zasledovanju državnopravne politike — tako nam pravijo Slovenci — izgubljam vso svojo energijo in zaradi nje pozabljam na socialno in prosvetno ki je edino sposobna, da napravi narod močan in nepremagljiv. Kakor da bi nam s tem hoteli reči: kaj vam pomaga svobodna Hrvaška, ako boste morali v njej tlačaniti lačni in neizobraženi. V tem je veliko resnice; toda ako se ozremo na naš politični položaj: raztrganost hrvaških dežel, nagodbenjaško strujo z mažarskim šovinizmom, provizorij Bosne s pogubnimi srbskimi aspiracijami, narodno obrambo v Istri, na vse te Damoklejeve meče, ki vse nad Hrvaško, potem mora ta ugovor odpasti. To pa tembolj, če se ozremo na dejstvo, da se je gibanje za prosvetni in gospodarski narodni napredek ravno s strani pravaške zavesti že začelo in zavzelo široke dimenzije. Seveda se imamo za to v prvi vrsti zahvaliti zopet vašemu slovenskemu vplivu, ki je na Hrvaškem padel res na plodna tla. Jako tolažljiv je pojav, ki je zlasti zadnji čas z večjo silo začel kipeti na dan in pridobivati vedno več iskrenih so-mišljenikov: v mislih imam slovensko-hrvaško narodno edinstvo. Ni tje v en dan! Ne mi brez vas, ne vi brez nas.

LISTEK.

Ljudstvu v poduk.

(Piše dr. V. Gregorič.)

VAŽNOST ČISTEGA SVEŽEGA ZRAKA.

Človek se v čistem svežem zraku dobro počuti, nasprotno ga napadajo slabosti, če je zrak sprijen. Ker človek preživi skoraj $\frac{3}{4}$ svojega življenja v zaprtih prostorih, je razvidno kako opravičena je zahteva higijene po dobro ventiliranih prostorih.

Kaj je ventilacija?

Ventilacija je zamenjava slabega zraka z dobrim v zaprtih prostorih. Zrak notranjih prostorov sestavlja od zunaj prodirajoči zrak, zrak, ki se dviga iz tal v hišo, izdihani zrak prebivalcev, gazi razkrojenih raznih organskih snovi, gazi stranišč in industrijskih podjetij. Notranji zrak je bogatejši na ogljikovi kislini, na organskih snoveh, primeskih prahu in patoloških mikroorganizmih. Nikdar nima notranji zrak ozona, skoraj redno pa amoniak.

Sprijeni zrak notranjih prostorov nastane, če pojema kislin in se množi ogljikova kislina. Zrak podzemeljskih

prostorov ima se posebno veliko ogljikove kisline, ker se ta dviga direktno iz tal, je vlažen in pospešuje razvoj raznih plesnobilnih gliv.

Človek diha kisik in izdiha ogljikovo kislino. Če je nadomestitev porabljenega kisika nezadostna, prevladuje ogljikova kislina. V tem slučaju pravimo, da je zrak sprijen in pokažejo se znaki zastrupljenja z ogljikovo kislino, ki obstoje ali v akutnih omotičah ali se pa razvija polagoma zgodnja oslabelost celega organizma pri ljudeh, ki so primorani skoraj celi dan v slabo ventiliranih prostorih prebivati. Odrasli človek izdiha v eni uri 22 litrov ogljikove kisline. Poleg tega vdihava tudi mnogo organskih snovi in jih zopet izpuhti in te napravijo smradljivi zrak. Prah v zaprtih prostorih draži sluznico dihal, jo napravi sposobno za vgnjezdenje raznih bakterij ter povzročuje razne bolezni. Če doseže zrak štiri odstotke ogljikove kisline, ne more človek več v takem zraku živeti. Ta slučaj nastane, če bivamo v popolnoma zaprtih prostorih še enkrat toliko ur, kolikor kubičnih metrov zraka pride na eno osebo. Ako pa kljub temu računu lahko dlje časa v naših stanovanjih zdržimo, ki ima 4 metre brzine v sekundi, pripisovati prepustljivosti sten naših stanovanj in je zamenjava zraka tem

večja, čim večji je razloček med zunanjo in notranjo temperaturo in čim bolj vetrovno je zunaj. Navadni veter, ki ma štiri metre brzine v sekundi, pritiska na steno z enim kilogramom na kvadratni meter in stisne skozi štiri metre visoko in šest metrov dolgo steno z dvema oknom 96 kubičnih metrov zraka na uro. To število je seveda odvisno od materiala in debelosti stene. Sprijeni zrak se le odstrani iz sobe, če se nadomesti z dobrim. Zaradi tega je tako priljubljeno kajenje z brinjem in drugimi rečmi škodljivo, ker vara le nos, da zakrije smrad, pljuča pa naprej dihaajo slabi zrak.

Če je soba gorkeja kot zunanji zrak, vstopi zrak skozi tla in spodnja dela sten. Med obema leži neutralna zona, v kateri se ne vrši nobena menjava zraka. Razloček teže med zgornjo in spodnjo plastjo zraka povzročuje menjavo zraka. Pod neutralno zono je vnanji pritisk zraka večji kot nad neutralno zono, kjer prevladuje pritisk notranjega zraka. Mrzli zrak torej prihaja spodaj skozi zid in tla, uhaja pa največ skozi strop. Ravno nasprotno pa nastopi, če je vnanji zrak gorkeji kot notranji, gorki zrak prihaja od zgoraj in uhaja spodaj. Iz tega se razlagajo razni vsakdanji pojavi. Mrzli tok zraka pozimi pri zidu, podzemeljski

kletni duh v pritličnih stanovanjih, če so tla prepustljiva, poleti slabi duh v vežah, nadlegovanje vsled gorkega zraka, ki prihaja iz podstrešja v zgornja nadstropja.

Da se tedaj zabrani kolikor mogoče prehod slabega zraka iz enega nadstropja v drugega, pozimi od spodaj na zgoraj, poleti od zgoraj na spodaj, je potrebno da so tla posameznih poslopij nepredorna. Z parketi in linolejem se doseže ta namen. Ventilacija se tedaj vrši le skozi stene in razloček temperature nima toliko upliva. Odvisno od števila in poklica prebivalcev, je potrebno, da vstopi za osebo vsako uro 20 do 70 kubičnih metrov čistega nepokvarjenega zraka. Večkrat in redno se morajo odpirati tedaj okna; s tem se ne doseže samo menjava zraka, odpravi se tudi prah iz prostorov, posebno če se naredi prepil. Izkušnja uči, da se oprava navleče slabega duha, če se stanovanje izdatno ne zrači. Ta slabi duh se odpravi le z izdatno ventilacijo. V modernih hišah, kjer se prostor kolikor mogoče izkorišča, je skoraj povsod temen koridor. V ta koridor brez vsake direktne luči se iztekajo stranišče, shramba, kuhinja, stanovanje. Ni čudno, da vlada v tem temnem prostoru vedno vlažen smradljivi duh, ki se nikdar ne odpravi, in se ta nezdravi duh

Številna, močna in krepka srbska narodna zavest je nam Hrvatoma najnevarnejši neprijatelj. Naj bi jutri prišlo do zedinjene Hrvaške, nam bi pretela nevarnost, da nas majorizirajo Srbi. In po mojih mislih bi mogli Srbi potem — ker bi razpolagali s sredstvi: vlado, saborom — lažje in uspešneje razviti svojo velikosrbsko propagando in nas, naslanjajoč se pri tem na svoji neodvisni državi, popolnoma pretočiti v se. Izključena je tedaj možnost, da bi mi sami iz sebe kdaj mogli dokopati se do svoje resnične in neodvisne narodne individualnosti. Slovence vodi pot po istih težavnih klancih. Majhni po številu, v morju nemštva — ne vem, ali bi kdaj sami po sebi mogli priti do narodnega in kulturnega osvobojenja. Kaj nam torej — enim in drugim — preostaje? Ker smo en edinstven narod, istih zgodovinskih tradicij, istega kulturnega razvoja — ene vere in ene narodnosti, razvijati moramo isto edinstveno, skupno narodno politiko. S tem bo rešen naš narodni značaj, kateremu z ene strani naj-srditejši proti panserbizmu, z druge pa pangermanizmu. Izstop naše četvice in njeno pridruženje k »Slovenskemu klubu« je prvi temeljni kamen hrvaško - slovenskega narodnega edinstva, prijateljstvo s Čehi pa jamstvo našega osvobojenja. Kajti sami po sebi, in četudi združeni, brez vzajemne pomoči in obojestranskega sporazuma z drugimi bratskimi slovanskimi narodi bomo težko uspeli. Zaradi tega bi morala naša narodna politika — daleč od Beograda, Pešte in Dunaja — svoje korake ubrati po tej poti.

Dalmatinski pravaš.

DELEGACIJSKO ZASEDANJE OTVORI PRESTOLONASLEDNIK.

Zunanji minister grof Aehrenthal je obvestil ogrskega ministrskega predsednika Gruen - Hedervaryja, da otvori delegacije 28. decembra v cesarjevem imenu prestolonaslednik s prestolnim govorom. Grof Gruen je o tem takoj obvestil ministre in več odličnih poslancev. Prestolonaslednik odpotuje 27. decembra v Budimpešto.

Prvič se je zgodilo, da je pooblastil vladar prestolonaslednika, da ga namestuje v ustavnem življenju in stopi v neposreden stik s poslanci obeh državni polovic. Cesar je popolnoma zdrav, kar dokazujejo poročila o sprejemanju ministrov, avdiencie in javne prireditve, ki se jih vladar udeležuje. Gotovo pa imajo zdravniki prav, ker odsvetujejo vladarju potovanje v Budimpešto in to tembolj, ker bi se lahko vladar kljub največji skrbi prehladil. Prestolonaslednik nadvojvoda Franc Ferdinand govori prvič prestolni govor in sicer nemško in ogrsko. Prvotno so sodili, da bo zastopal vladarja v Budimpešti nadvojvoda Jožef, a merodajni krogi hočejo, da prestolonaslednik neposredno vpogleda v vrvenje notranje politike in morebiti tudi, da pridobi zaupanje Mažarov.

SEJA GOSPOSKE ZBORNICE.

Gosposka zbornica je imela sejo včeraj popoldne. Bienerth je naznanil, da vodi posle, dokler se ne sestavi nova

vlada in prosil, naj reši gosposka zbornica nujne zadeve. Naznanil je, da se uveljavi trgovinska pogodba s Srbijo s pooblastilno postavlo, kakor hitro se ne-ši na Ogrskem. Dvorni svetnik dr. Toldt je nato govoril proti podeželjenju dunajskih bolnišnic. Zbornica odobri nato začasni proračun v drugem in v tretjem branju.

Zbornica nato razpravlja o zakonskem načrtu glede na žensko nočno delo. Po kratki razpravi, v kateri so gosposkozbornični člani pokazali, da nimajo prav nič smisla za socialno postavodajo, so vrnili predlogo komisiji z naročilom, naj predlogo poslaša. Baron Philipovich je govoril gluhim ušesom, ko se je zavzemal za predlogo in naglašal, da zaostane Avstrija glede na varstvo delavk za drugimi državami.

Končno so se potrdili podaljšanje poslovnika.

JANUARSKO ZASEDANJE DELEGACIJ.

Praški »Narodni Listy« poročajo z Dunaja, da se bo začelo redno zasedanje delegacij, v katerem se bo razpravljalo o skupnem drž. proračunu za leto 1911., 21. januarja v Budimpešti.

HRVAŠKI SABOR

se je sešel 20. t. m. Sejo je otvoril stavostni predsednik Barčić. Pred prehodom na dnevni red je St. Radić vprašal predsednika, ako je kaj storil, da bi zabranil mažarsko izjavo hrvaške delegacije v ogrski zbornici. Nastal je velik hrup med poslanci. Predsednik je izjavil, da nima nobene ingerence na postopanje državnozbornske delegacije. Potem so poslanci izročili svoja poverila; izžrebalo se je pet odsekov po 18 poslancev. Potem je Barčić zaključil sejo z opombo, da bo prihodnjo sejo sklical takoj, ko verifikacijski odseki izvrše svoje delo.

Pogajanja radi konstituiranja sabora so se obrnila sedaj v čisto drugo plat. Koaliciji namreč Stranka prava kar nič ne diši; pustila jo je torej v zadnjem hipu na strani in se pogaja sedaj samo še s Starčevićanci, Seljaško stranko in pa osješko skupino, to se pravi: približuje se zopet banu Tomašiću. — Kompromisni kandidat za saborsko predsedstvo bi bil Nikolić-Podriński.

RUSKA POLICIJA PROTI DIJAKINJAM.

Peterburški dijakinje so imele protestni šod proti kazni tepenja. V dvorano je vdrlo 200 policistov. Rektor je posređoval, da so se policisti odstranili. Ker so dijakinje ploskale, je policija zopet vdrila v zborovališče. Več dijakinj je omedlelo. Tudi v Moskvi je nastopila policija proti dijakinjam. Zaprli so 50 dijakinj. Dijakov so zaprli v Peterburgu več sto.

BULGARI IN RUSI.

Ob slavnostni pojedini na čast ruskemu carju je govoril bulgarski car Ferdinand v proslavo ruskega carja daljši govor, v katerem je naglašal, da so Bulgari vedno hvaležni Rusiji osvoboditeljci.

Rupujte le vžigalice: „O korist obmejnimi Slovincem“

prenese v stanovanje, ki ima vsled tega kljub izdatni ventilaciji vedno specifičen smrad. Le krepak preprih odpomore nekoliko temu nedostatku. Seveda je najbolje, če se taki temni prostori opuste. Skoraj v nobenem prostoru celega stanovanja ni promet tako živahen kot v predsobi in ta prostor se higijensko najbolj zanemarja. Če se strogo ne pazi na ventilacijo predsob, je skoraj nemogoče varovati stanovanje prahu in slabega zraka. Posebno velja to za koridore v šolah in uradnih poslopih. Akoravno imajo koridori veliko okenj, so ti vendar le redkokrat odprti. Po sklepu šole ali urada se odpro le vrata, ne da bi se okna sob in koridorov odprla in z izdatnim preprihom zrak izmenjal in prah odpravil. Velikokrat se pa še pri zaprtih oknih snažijo prostori! V vseh teh prostorih vlada zaradi tega specifični duh vsled slabega zraka in raznih izpuhov, ki gotovo ne koristi dihalom oziroma organizmu onih, ki so primorani toliko ur v takem zaduhlem zraku presedeti. Uspeh poduka, uspeh uradovanja gotovo ni malo odvisen od tega dejstva. Množina zraka, ki vstopi če se odpro okna in vrata, če se naredi preprih, je izdatna. Če vstopi zrak le z enim metrom brzine v sekundi, pride v sobo srednje velikosti, ki ima dva okna, na uro 3000 do 4000 kubičnih metrov zraka, torej v desetih minutah 5 do 6000 kubičnih metrov. Priporoč se tedaj posebno v šolah in pisarnah v času odmora ta način premembe zraka, v delavnicah opoldan, samo ob sebi umevno različno po letnem času. Koridori v šolah in uradih se morajo pa vedno iz-

datno ventilirati in snažiti, da vstopi sveži, čisti zrak v sobe, ne pa narobe. Ako bi imelo vsako okno v koridoru na zgornjem krilu okoli vodoravne osi vrtečo se ventilacijo, da se zgornje okno nagne, ne bo nikdar pritožba zaradi slabega zraka, in tudi ne pritožba, da preprih koga nadleguje. Žal da se merodajni faktorji za to sicer malo, a za higijeno, važno napravo premalo brigajo, ker pri javnih stavbah ne sodelujejo skupno arhitekt, pedagog, uradnik in — zdravnik. Vsa naša javna poslopja postanejo v kratkem premajhna in se z povečanjem prometa vedno bolj krčijo prostori. Pri vsaki taki stavbi, bi se moralo misliti najmanj 50 let naprej, ker denar sedaj za eventualno prevelike prostore izdan, je izvrstno naložen. Skušnja uči, da poznejše preureditve stanejo veliko več in ne dosežejo tega namena, ker je vsako poznejše delo le krparija, in ima na sebi vedno znak pomanjkljivosti. Poslanec dotičnega okraja bi se moral zanimati za vsako javno stavbo in na merodajnem mestu vplivati, da se ne delajo taki pregreški, kakor jih opazujemo vsaki dan pri javnih zgradbah. V to svrhu je pa treba res načrt natanko preštudirati, vglobiti se v potrebe in namen stavbe. Tuji inženirji - uradniki nimajo toliko interesa, ker tudi ne poznajo razmer, da le stavba malo stane in se lepo reprezentira. Domačin-poslanec pa presoja potrebo take stavbe iz popolnoma drugega stališča. Marsikateri ponesrečena stavba bi pri nas drugače izpadla!

(Dalej.)

Idrijske novice.

i Proračunska seja občinska je bila 1. decembra. Poročali posebej o njej nismo, ker smo proračun objavili že pred sejo. Kaj navadno sledi proračunski seji, je pa že tako znano. Izdal je tudi napredni dopisnik »Slovenskega Naroda«, da mestno županstvo zagotovo pričakuje pritožbe na dež. odbor proti sklenjenemu proračunu. Zato ga prav za prav še popolnoma niso rešili. Proračun namreč kaže nad 16.000 K primanjkljaja; kako bo pokriti ta primanjkljaj, ali s posojilom ali še z večjim zvišanjem doklad, se ni ne razpravljalo, ne sklepalo, ampak so ga pri seji lepo tiho prezrli, kakor bi ga sploh ne bilo. Tudi nekaj novega in izvirnega pri proračunu. Seveda so morali po seji davkoplačevalci pomagati županstvu, da reši svojo nalogo. Storili pa so to s pričakovanim rekurzom.

i Veronauk v obrtno-nadaljevalni šoli. Ko so pri nas ustanavljali obrtno-nadaljevalno šolo, je bil še na krmlu Dragotin Lapajne. Pri javni občinski seji je bil njegov predlog, da naj se na obrtno - nadaljevalni šoli poučuje tudi verouk, soglasno sprejet. Ko je bila šola ustanovljena, je pa njen šolski odbor molče izpustil izmed učnih predmetov veronauk, dasi je bila zanj v urniku ura določena. Deželni odbor, kakor tudi nadzorstvena oblast, se je izrekla lani za verouk, ki so ga uvedli menda povsod, kjer ga še ni bilo, celo v Ljubljani. Pri nas seveda tega niso storili, ker sta v šolskem odboru nasprotovala posebno Dragotin Lapajne in Engelbert Gangl, ki se je ob zadnji dopolnilni volitvi na Dolenjskem kazal tako pobožno kristjano. Njima ni prav nič na tem, četudi deželni odbor ne da svojega letnega prispevka 500 K. Saj smo bogati, če zmanjka, pa doklade zvišamo, ali na kar dolžni ostanemo. Za leto 1911. so res proračunani stroški za obrtno - nadaljevalno šolo ne samo 1000 K, ampak že 1400 K. V koliko je to v zvezi z veronaukom, ne vemo. Naš odbornik Leopold Lapajne, je pri proračunski seji pripomnil, naj se uvede veronauk. V »Slovenskem Narodu« je zapisal znani učenjak o tej želji L. Lapajnete tole: »Pri podpori za obrtno - nadaljevalno šolo je stavil Leopold Lapajne ponižno pa pobožno željo, naj se uvede na šoli veronauk. Ta zahteva se je celo predlagatelju zdela nesmiselna, zato ga je bilo malce sram, ko je stavil predlog. Umevno, da je ostal s svojim predlogom osamljen.« Lapajnete ni bilo prav nič sram, ko je govoril o veronauku, ker se sramujejo tega sedaj samo še liberalčki, pa tudi liberalčki prav posebne vrste, namreč idrijski. Kar je v navadi povsod drugod po Kranjskem, se zdi idrijskim učenjakom Julčetu in Tavzesu nesmiselno. Nič hudega!

i C. kr. rudniško šolo so mladini tudi v občinski seji spravili. Komur se zdi nesmiselno govoriti o veronauku v obrtno - nadaljevalnih šolah, za tega ni prav nič čudnega, če privleče erarično šolo pred občinski zbor očetov. »Sl. Narod« pravi, da je »ostra debata nudila točen vpogled v nezdrave ljudskošolske razmere v Idriji«. Mi smo pa prepričani, da pride nad c. kr. šolo gotovo smrt, če bodo hodili okoli nje zdravniki, ki so ji hoteli pomagati do zdravja pri zadnji občinski seji.

i Že odjenjujejo. Ko smo se uprli, da bi občinske doklade postavljale liberalcem plesišča, je zaokrožil v »Narodu« naprednjak milo pesem o zapeljanih klerikalcih. Smilijo se nam nesrečni klerikalci, ker bodo morali po Oswaldovi krivdi toliko plačevati, čitalnico, zamudo dela, tožne stroške, vse, vse bodejo morali poravnati, so trdili in tožili v »Narodu«. Tisti, ki drugim vedno očitajo laži, so sedaj v spokornem adventnem času vendar tudi spoznali svoj greh, da so lagali, ko so rekli, da se jim klerikalci smilijo, lagali tudi, ko so pisali, da pridejo v veliko škodo, če ne celo na kant vsi klerikalci, ki so se podpisali proti čitalnici na občinske stroške. Tretjo adventno soboto zvečer ob mraku se je izpovedal dopisnik kot dober kristjan v »Slovenskem Narodu«, da je le ena žrtev Oswaldove gonje proti čitalnici, ne pa vsi klerikalci, in še ta ni žrtev Oswaldove gonje proti čitalnici, ampak žrtev liberalcev in soc. demokratov, ki se jim klerikalci ne samo nič smilijo, ampak jih hočejo uničiti. Enega si upajo ugonobiti, počakajmo, da odjenjajo še za tega zadnjega, ko vidijo, da ni tako hudo, kakor žele.

! Ako še niste, pošljite naročnino! !

Nagla smrt splitskega škofa Nakica.

Split, 19. decembra 1910.

Danes zjutraj ob 6. uri je nanaglooma umrl škof Nakic. Še sinoči je bil popolnoma zdrav in ni občutil nikakih slabosti. Dopoldne je bil pri konvencionalni maši v stolni cerkvi, popoldne je odpravljaj svoje redne posle. Zvečer od 6. do 8. ure sta bila pri njem dr. Carović, upravitelj in g. Vlachek, poslovodja semeniške knjižarne, da se pogovore o nalogah podjetja v bodočem letu. Presvetli je bil vesel in se je z gospodoma celo šalil. Zjutraj pa so splitski zvonovi naznanjali njegovo smrt.

Ob 5. zjutraj je škof pozvonil. Njegov nečak vlč. g. Žiška je nemudoma hitel k njemu in ga našel umirajočega. »Umiram!« — je zaklical škof. »Pokličite mi mojega spovednika.«

V trenutku je prihitel mestni župnik kanonik Matošić in vlč. g. župnik Luger. Podelila sta Presvitemu sveta zakramente za umirajočega, pri čemur je s težavo molil z njima in potem v njegovih rokah izdihnil.

Zdravnik dr. Prvan je prišel prepozno.

Danes bosta dr. Račić in dr. Marinković balzamirala truplo, v sredo dopoldne bo pogreb. Zemeljski ostanki se prenesejo v Nakičevo rojstno mesto Silbo pri Zadru.

Pokojnik je bil pravi apostolski škof, svetega in požrtvovalnega življenja. Bil je Hrvat od pet do glave in se je nekdanji tudi udeleževal narodnega boja. Njegovi učenci se ga radi spominjajo kot svojega učitelja; duhovščina in ljudstvo splitske škofije — zlasti ubožci, katerim je bil pravi oče — pa objokujejo njegovo smrt.

Važno za župnije.

Ravnokar je izšla za župnije naša vsa važna knjižica pod naslovom: »Das Gebühren-Äquivalent für das Dezenium 1911 bis inkl. 1920 für Kirchen, Pfründen, kirchliche Stiftungen, Korporationen, Anstalten, Fonds und Vereine«, katero je sestavil dr. Anton Griebel. Priročna knjižica se dobiva v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani in stane 1 K 20 h, po pošti 10 h več.

Najnovejšo potopisno delo je Peary, Die Entdeckung des Nordpols, v krasnem zvezku, obsegajočim 372 strani ter s predgovorom Teodora Roosevelta in imajočim nad 100 slik ter fotografskih posnetkov. Dodejan zemljevid polarnih dežel predočuje Pearyjevo potovanje. Cena v živahnem opisovanju sestavljene dela znaša 16 K 80 h, vezanega 18 K ter se dobiva vedno v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani.

Poznavalcem in imejiteljem priljubljenega dela »Das Leben Jesu« se naznanja, da je izšlo v založbi Leonove družbe na Dunaju izvrstno paralelno delo »Das Leben Mariae«, katero je izdal Viktor Koll in opremil s podobami T. Schumacher. Delo obsega 56 strani z 48 glavnimi in 15 stranskimi podobami v krasnem večbarvnem tisku in stane lepo vezano 24 K. Dobiva se vedno v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani.

Književnost.

Društveni govornik. Priloga »Duhovnemu Pastirju«. Uredil Alojzij Stroj. II. zvezek. Velika 8°. V Ljubljani 1910. Založila »Katoliška Bukvarna«. Natisnila »Katoliška Tiskarna«. Str. 232. Cena 3 K. — Društveni govornik, ki izhaja kot brezplačna priloga znane mu homilet. mesečniku »Duhovni Pastir«, je izpolnil občno vrzel v našem slovstvu. Tega se je prepričal vsakdo, kdor se je seznanil z vsebino I. zvezka; izborna tvarina pa, ki jo objavlja II. zvezek, nas v tej sodbi še potrjuje. Govorniki v izobraževalnih društvih najdejo v njem zakladnico predavanj in govorov, ki jim služijo kot kazipot, katere tvarine naj obravnavajo pri svojih nastopih, da bo občinstvo imelo od izobraževalnih društev — naših ljudskih učilišč — kar največ koristi. Predvsem bodo vzbujala veliko zanimanja predavanja o agrarnem (kmetiškem) vprašanju. In uprav za ta predavanja podajata do sedaj izšla zvezka »Društvenega govornika« tehtne tvarine. Posebno poučno predavanje dr. Ignacij Žitnika: »Kmetijski stan in lastninska pravica« (II. zv. str. 53—87), predavanje dr. J. Grudna: »Od robstva do svobode« (I. zv.), predavanje komerčnega svetnika Fr. Povšeta: »Zahteve agrarne politike glede na kmetiško kulturo« (II. zv. str. 87—99) in predavanje Vlad. Pušenjaka: »O združništvu« (I. zv. str. 130—140), podajajo zgodovino kmetijskega stanu, pojasnu-

jejo njegovo sedanje bedno stanje in opozarjajo na pripomočke rešitve agrarnega vprašanja, na socialno pomoč in samopomoč. V teh predavanjih so zbrali omenjeni strokovnjaki toliko zanesljive stvarine, da se brez vseh drugih pripomočkov morejo sestaviti temeljiti govori, od katerih bode občinstvo imelo v resnici pravo korist. Za obrtno vprašanje ste važni predavanji kardinala Manninga: »Čast in pravice dela«, ki ga je imel govornik v rokodelskem društvu v Leeds, in jako uvaževanja vreden govor o izobrazbi in vzgoji obrtne mladine (Alojzij Stroj). Govor kardinala Manninga je važen tudi za delavsko vprašanje sploh, ker govornik v njem temeljito razpravlja o razmerju med delom in kapitalom. Za zadnje imenovano — delavsko — vprašanje, kakor tudi za kmetiško vprašanje je še posebno znamenit govor prof. dr. Andrej Pavlica o socialni demokraciji in gospodarskem liberalizmu v sedanosti (II. zv. str. 109—121). Omeniti moramo tudi jako poučen govor o bankah, borzah in njihovem vplivu na gospodarsko življenje (Iv. Podlesnik), v katerem pisatelj kaže, da bo ljudstvo samo, mali obrtnik, mali kmet, trgovec, delavec imelo dobiček od bank, če zbiramo raztresene gospodarske ude v združno obliko. V tem oziru morajo sodelovati tudi naša izobraževalna društva. Mnogo imenovanih predavanj je bilo na sporedu socialnega kurza, ki ga je v dneh 13., 14. in 15. aprila 1909 S. K. S. Z. priredila voditeljcem slovenskih krščansko-socialnih organizacij. Imenovani kurz je sklepalo prekrasno predavanje profesorja dr. Aleša Ušeničnika: »Sociologija in socialno delo — apologija krščanstva«, ki je tudi v II. zvezku »Društvenega govornika« (str. 99). — Vse vsebine »Društvenega govornika« ne moremo navesti, opozarjamo vendar, da se mnoga predavanja dotikajo aktualnih vprašanj, za katere bo treba zainteresirati vse sloje ljudstva. Tako vprašanje je v I. zvezku o nedeljskem počitku (dr. Andrej Pavlica), v II. zv. o javni nenravnosti in boju proti njej. Kakor se je začelo protialkoholno gibanje, začelo naj bi se med nami tudi živahno gibanje za popolni nedeljski počitek in pravo praznovanje nedelje in gibanje za boj proti javni nenravnosti. Na ta boj kličejo tudi avstrijski škofje v skupnem pastirskem listu z dne 17. novembra t. l. — Zopet drugi govori v »Društvenem govorniku« se odlikujejo po praktičnosti, n. pr. govor o razširjanju dobrih časopisov, o zdravstvenstvu itd. — Naj se razširi »Društveni govornik« po domovini in naj povsod pomaga buditi novo navdušenje za delo krščansko-socialno. M.

Dnevne novice.

+ **Bosna v nevarnosti!** Že v preteklem delegacijskem zasedanju je dr. Šusteršič v svojem govoru zoper politiko gospoda Buriana opozoril delegate na to, da imajo Mažari slabe namene glede Bosne in da zelo intenzivno delajo na vse mogoče načine na to, da se je polastijo. To se zdaj tudi od drugod v javnosti potrjuje. Javna tajnost je že, da se zadnje čase v Budimpešti resno menijo o tem, kako bi Bosno nekako kupili za to, da Avstriji dovolijo bančno in gospodarsko skupnost. Srbe upajo za to kmalu dobiti, ker računajo z njihovim sovraštvom do Hrvatov, avstrofobijo in s tem, da so vsled karloviškega patriarhalnega premoženja in drugih reči itak v rokah Mažarov. Mažari delajo jugoslovanskim politikom po navadi sijajne obljube, češ da bodo oni združili vse te dežele in podobno. — Stvar je torej resna in treba bo zelo paziti, da se kar naenkrat ne ustvari mažarski imperij na razvalinah jugoslovanske solidaritete in neodvisnosti! Da so namreč vse njihove obljube laž, o tem nihče ne bo dvomil, kdor količkaj pozna Arpadovo pasmo.

+ **Dr. Tavčar proti »Slovencu« pogorel.** V tiskovnih pravdah v zadnjem času dr. Tavčar nima prav posebno srečne roke. V Celovcu je zastopal župnika Brečeta proti odgovornemu uredniku »Mira«. Tam so po zagovoru dr. Brečeta nemški porotniki soglasno izrekli oprostilo sodb. — Še drugo tiskovno tožbo je vložil dr. Tavčar v svojem lastnem imenu proti našemu odgovornemu uredniku Štefetu. Čutil se je žaljenega z notico, v kateri se ga imenuje »najstarejšega kranjskega ministra«. Dr. Tavčar je še vedno mnenja, da če sinese v »Slovenskem Narodu« nazivati dr. Zajca »najmlajšega ministra«, da se njega v »Slovencu« ne sme nazivati »najstarejšega ministra«. Štefetu se je obtožnica dr. Tavčarja zdela vendar nekoliko preveč, zato je napravil zagovornika dr. Pegana, da je proti obtožnici vložil ugovor na višje deželno

sodišče. **Nadsodišče v Gradcu je izdalo sklep, v katerem se pravi, da se obtožnica ne ugodí in da se postopanje proti našemu odgovornemu uredniku ustavi.** V razlogih pravi nadsodišče, da je nazivanje »najstarejši kranjski minister« le šaljivo, da se sicer nekoliko šali z dr. Tavčarjem, da pa taka šala dr. Tavčarju prav nič škodovati ne more niti na časti, niti kako drugače. Ker torej tako smešenje ni nič kaznjivega, se je moralo postopanje ustaviti. Seveda bo moral dr. Tavčar plačati stroške dr. Peganu. — Tako je dr. Tavčar v enem tednu dvakrat pogorel. Naše najiskrenejše čestitke!

+ **Župnija Gorje** je podeljena č. g. Janezu Pišber, župniku na Bohinjski Bistrici. Za župnega upravitelja na Bohinjski Bistrici je imenovan Frančišek Žvan, duhovnik v začasnem pokoju.

+ **Premeščen** so čč. gg.: Alojzij Brecljnik z Iga v Cerklje na Gorenjsko, Frančišek Govekar, kaplan, iz Sodražice v Sostro, Viktor Kragel, kaplan, iz Fare v Sodražico; na Igu je nameščen č. g. Frančišek Golmajer, kaplan v začasnem pokoju.

+ **Iz liberalnega dijaštva.** Kako se liberalni akademični inteligenti zadnje čase med seboj hudo prepirajo, je znana stvar. Posebno močno je nasprotstvo med liberalci stare šole in takimi imenovanimi radikalc, o katerih noben zloдец ne ve, kaj so. Liberalci starega kopita so zdaj ustanovili »Starešinsko zvezo bivših rednih članov Triglav«. V »Soči« se namen te zveze razlaga tako-le: »Bo imela skrbeti, da se ne bodo tako kakor od zdaj pomnoževale »vrste breznamodnih ultramontanec« in kdor bo nosil od starešin trak »Triglav«, bo s tem pokazal, da se »ni izneveril naprednim načelom«. V odbor društva s tako zanimivim namenom so izvoljeni: Za Kranjsko: profesor Perušek, dr. Praunseis, dr. Šabec, profesor Škerlj, dr. Herle iz Kranja, dr. Karba v Kamniku in sodnik Zwitter v Novem mestu. — Za Štajersko: Dr. Janko Sernec in dr. Šandor Hrašovec v Celju, dr. Vladimir Sernec v Mariboru, dr. Jurčela in dr. Stuhec v Ptuj, dr. Stiker v Brežicah, dr. Mayer v Šoštanju, dr. Pregl v Vuzenici, dr. Rakež v Šmarju pri Jelšah in dr. Strelec v Gornji Radgoni. — Za Primorsko: Dr. Pertot v Trstu, svetnik Kovač in dr. Irigolič v Gorici. — Za Koroško: Dr. Sket in dr. Müller v Celovcu. — Te gospode bodo torej zdaj spustili na klerikalnega zmaja?

+ **Zastrupljevalci ljudstva** najgusnejše vrste so nemški nacionalci. »Alldeutsches Tagblatt«, list, ki ima intimitne zveze tudi s slovensko liberalno stranko, prinaša zdaj oklic, v katerem pozivlja najširše mase, da iz katoliške cerkve izstopijo in se pri ljudskem štetju dajo zapisati ali za »evangelijce« ali za brezverske z ženo in otroci, ki še niso dosegli sedmo leto starosti, vred. Če bi Martin Luther iz groba vstal in vzel »Alldeutsches Tagblatt« v roke, bi ga postalo sram, da je po približno 400 letih dobil konkurenta, ki ga bo kmalu spravil ob sloves, da je bil največji zabavljak in hujskač, odkar se suče zemlja okoli solca. »Indeks in sylabus ovirata vsak duševni napredek, duh Liguorija in Jegliča npravno razkrajja in zastruplja široke mase družbe«, siče glasilo luteranskih pastorej, ki moralno trujejo ljudstvo po gostilnah, pristaše kupujejo z nemškimi markami, sami žive od svojih zakon-skih žená ločeni, agitirajo za zaporo-roko, da bi kakor svojčas »sveti mož evangelija« na ta način privabljali lahkotivce in moralno laksne ljudi v svoj tabor, dočim katoliška cerkev šteje v svoji sredi toliko mož visokega znanstvenega slovesa in moralne integritete, svetnike in svetnice, ljudi požrtvovalne, ki so ustanovili sirotišnice, bolnišnice, najdenišnice, patronaže, oratorije, magdalenska zavetišča in nešteto drugih organizacij takega značaja. Kaj pa pastori? Tako poživljenih mas kakor jih je vzgojilo luteranstvo od tridesetletne vojne pa do danes Evropa še nikoli ni videla — že Erazem rotterdamski, Melanchthon, Mutius in Luther sam so bili primorani, svoje lastne pristaše krstiti z ne ravno laskavim priimkom »prasci« in »svinje«. Tam, kjer cvetejo pastori, v Berlinu, Hamburgu, Bremenu in tako dalje je največja sodrga na svetu, tam so divji zakoni in strahotna kriminaliteta. Sam »Alldeutsches Tagblatt« v isti številki obžaluje, da je v Berlinu, Hamburgu in drugih protestantskih mestih kljub temu, da je prebivalstvo samo narastlo, vedno manj porodov, tako v Berlinu le 24 na 1000; protestantska morala pač ni plodovita! In pri nas je tam, kjer se pastor iz rajha naseli, središče vsega pohujšanja — glej Koroško in Štajersko, koder deluje propaganda vsenemštva! Če bo še dolgo šlo tako dalje, ne vemo, kaj

bo, tako strašno je že iz tujine plačano luteranstvo demoraliziralo vse, s čimer pride v dotiko. Če potem take kreature pišejo pozive, v katerih govore o moralni in zakonu, more pošten človek kaj takega le s studom registrirati.

+ **»Narodni Dnevnik«**, list, ki vzlje svojim poročilom iz samega Londona, leži v zadnjih zdihljajih, hoče iz »Slovenca« norce briti, ker je označil postopanje cerkvene oblasti nasproti princu Maksu saksonskemu za pravilno. »Dnevnikov« modrijan iz »Londona« je namreč iz »Neue Freie Presse« prepi-sal, da je Vatikan retiriral in iz tega sklepa, da je »Slovenec« blamiran. Mi pa smo v stanu na podlagi poročil iz Rima in ne iz »Londona« liberalno glasilu poučiti, da Vatikan ni prav nič retiriral, ampak da je princ Maks vse preklical in da bo šel še osebno v Rim se opravičiti, ker drugače ne bo mogel več ostati profesor na freiburškem vseučilišču, kar je čisto samoposebi umevno. — Ljubi »Dnevnik«, kar iz Londona pride, je rado megleno!

+ **Duhovniške plače** se bodo od 1. jan. 1911. dalje izplačevale potom c. kr. poštne hranilnice. Vsled tega neha-jo vsa nakazila in krediti pri c. kr. davčnih uradih z dnem 31. decembra 1910. Čč. gg. duhovniki se torej opozarjajo, da dvignejo vse prejemke za leto 1910 gotovo do 31. decembra 1910, ker pozneje bi c. kr. davčni uradi ne mogli več izplačevati zaostankov za leto 1910, ampak bi bilo treba novega nakazila potom poštne hranilnice, kar bi bilo zamuda časa in dela.

+ **Gospodinjski tečaj v Selcih pri Škofji Loki** je v ponedeljek, dne 19. t. mes., inspiciral deželni glavar vojvodine Kranjske dvorni svetnik pl. Šuklje, ki je prevzel referat o gospodinjstvih šolah in o deželnih tečajih. Vodstvo tega tečaja je poverjeno učiteljici Emi Petsche, katero je svoječasno poslal deželni odbor na slavnoznani zavod »Vesna« v Brnu in v deželno gospodinjstvo šolo v Kromerizu. Pri tem nadzorstvu se je deželni glavar prepričal, da je gospodinjna Petsche v vsakem pogledu kos svoji nalogi. Red na gospodinjstem tečaju v Selcih je v istini vzoren in napravijo učenke najboljši vtis. Čudovito je, koliko se učenke, katerih je vsega skupaj 22, v tem kratkem času treh tednov, odkar obstaja ta tečaj, bile naučile. Naša stranka v deželnem odboru je sigurno s to iniciativo napravila veliko uslugo našemu narodu in dokazala, da se ji gre za to, da ljudstvo vseskozi napreduje.

+ **15.000 kron** je votiral tržaški mestni svet za »Lego Nazionale«. Podpora se je zvišala na 15.000 kron od 5000 kron, kakor so navadno dosedaj dajali.

+ **Tiralica zoper neoslovana.** Sodišče v Serethu v Bukovini je objavilo tiralico zoper znanega velikega prijatelja Ivana Hribarja, grofa Bobrinskega, ker je septembra 1908 v Serethu v nekem govoru hujskal zoper Avstrijo in cesarja. Grof Bobrinski se v »Novem Vremenu« brani, da se sicer tiste-ga govora ne spominja več natanko, da pa zoper Avstrijo in cesarja Franca Jožefa nikakor ni govoril, že zato ne, ker je monarhist.

— **Iz Mirnepeči** se nam poroča: V nedeljo, dne 18. decembra, smo imeli točo. Okoli 10. ure zvečer jela je padati in padlo jo je toliko, da jo je še drugo jutro vse polno ležalo po tleh. Res čudno leto za nas. Po letu je toča po več vseh tukajšnje župnije pobila vse, tako da prebivalci treh Globodolov in so-sednjih vasi s strahom zro v bodočnost in nujno prosijo vse poklicane faktorje takojšnje pomoči, ker nimajo živeža ne za-se, ne za živino, denarja za nakup najpotrebnejših stvari pa tudi ne in ga pri letošnji suši v posojilniških blagaj-nah niti na posodo ne morejo dobiti. Oblasti, ganite se in priskrbite tem re-vežem takojšnjo najizdatnejšo pomoč! — Tatovi so se jeli oglašati po raznih vaseh naše župnije in v lomli so pri nas sedaj na dnevnem redu. Pred kratkem so vlomili v Springerjevo gostilno in se dobro okrepčali z drago kapljico. V nedeljo zvečer so pa vlomili — porabivši župnijsko lestev — skozi strešno kukalo v hišo trgovca A. Hudeta, a k sreči bili o pravem času prepedeni. Sli-ši se pa, da so še na raznih drugih kra-jih vlomili. Treba bo torej največje po-zornosti pred tatovi.

— **Poboj med Sokoli.** Iz Goriškega: V nedeljo, 18. t. m., so v Kozani v za-padnih Brdih ustanovili Sokola. Pri tej priliki so prišli zraven Sokoli iz Bilja-ne in Drnovka, med njimi znani mla-doletni veleposestnik po domače Jušo s svojimi koloni. Ti so se pri odhodu sprli z domačini. Nastal je pretep, v katerem je bil v trebuh zaboden 36letni Henrik Debenjak. Ranjenca so prepe-ljali v goriško bolnišnico, kjer pa je re-vež umrl. Zapušča ženo in otroke. — Orožniki so v ponedeljek zvečer pripe-

ljali v Gorico na okrožno sodišče osem Sokolov, med temi Juša. Po Gorici se je govorilo o poboj na Orli in So-koli. Povdarjamo, da Orlov v Kozani še ni, niti ni izobraževalnega društva, pač pa se ustanovitev pripravlja. O umrlem Debenjaku nekateri pravijo, da je bil našega mišljenja, drugi pravijo, da je bil liberalec. Več o tem žalostnem dogodku še sporočimo.

— **Strašna nesreča** se je zgodila 20. t. m. proti večeru na Zorkotovi žagi v Družinski vasi pri Beli cerkvi. Franc Simončič, 43 let stari četrtinski zem-ljak in tesar, je prišel pogledat žagalno napravo, da bi nekaj popravil, pa ga je prijel gonilno kolo za obleko ter ga pomotalo med kolesje, da mu je rebra strlo. Nezvestnega so odnesli v hišo, kjer je, ne da bi se kaj zavedel, prejel sveto poslednjo olje, kmalu nato pa umrl, zapustivši žalujočo ženo in šest malih, nepreskrbljenih otrok.

— **Zgorel** je 20. t. m. Franc Papež, po domače Koter, ki je stanoval v hra-mu v Borštu pri Ajdovcu pri Zužem-berku. Ljudje so prihiteli, da bi rešili, a ker je bil zaklenjen in niso mogli najti ključa, vdrli so v hram, a bilo je že prepozno. Izvlekli so nesrečnega z veliko težavo mrtvega, vsega obžganega. Že v septembru mu je zgorel hram, rešil se je takrat sam, preselil se v dru-gi hram, a vnovič ga je zadela nesreča, katero je moral plačati z življenjem.

— **V Ratečah na Gorenjskem** pri-redi na sv. Šefana dan popoldan ob pol štirih šolska mladina mladinsko igro »Deklica s tamburico«, igra S. Sar-denka v treh dejanjih s petjem. Vabijo se mladino-ljubi.

— **Umrli** je v Zagrebu usmiljena sestra Hildegarda Dasović, učiteljica hrvaškega jezika na ženskem učitelji-šču. Na zavodu je delovala nad 45 let z najboljšim uspehom in so bile vse se-daj živeče hrvaške učiteljice njene učenke; položile so na njeno krsto mnogo vencev, prvi za krsto pa sta šli njeni najstarejši učenci gđeni. Jambrišak in Cvetišić.

— **Novi veliki župani na Hrva-škem.** Cesar je imenoval te-le nove ve-like župane: Milorad vitez Cuculić-Bitorajski za zagrebško, Jurij Dedović za belovarsko-krizevsko, Vukašin Milan-ković za modruško-reško in Franjo pl. Kukuljević-Sakeinski za virovitiško veliko županijo in mesto Osijek.

— **Demonstracije za nedeljski počitek v Zagrebu.** Mino-lo nedeljo so name-ravali zagrebški trgovci imeti trgovine ves dan odprte. Po dvanajsti uri popold-ne pa se je zbralo več sto trgovskih uslužbencev, ki so demonstrirali pred trgovinami in zahtevali, da se zapro. Večina trgovcev se je takoj udala, dru-gim so pa morali odločneje povedati svojo zahtevo; enemu so celo razbili okna. Končno so bile vse trgovine za-prte in demonstranti so se razšli.

— **Za c. in kr. dvornega kaplana** je imenovan kanonik dr. Jozo Crnica v Dubrovniku.

— **Osira sapa proti novinarstvu v Bosni.** Poročali smo že o napadu dr. Mandića proti novinarstvu v bosens-kem saboru in o dejanskem napadu srbskega poslanca Majkića na nekega časnikarskega poročevalca. Sedaj pa čitamo v »Hrv. Dnevniku«, da je v oni seji takoj za dr. Mandićem govoril tu-di civilni adlatus baron Benko ter med drugim izjavil, da se strinja s predgo-vornikom glede časnikarjev, ki jih je imenoval »tretji element«.

— **Odkup kmetov Bosni.** Listi po-ročajo, da je na Bos. Posavju velepo-sesnik Miralem Begović prodal vel-lik del svojega zemljišča kmetom po precej nizki ceni. Hipotekarno posojilo je dala kmetom bosensko-hercegovska deželna banka.

— **Vojaštvo na Goriškem.** Začetkom tega meseca je bila v Biljani v Brdih vojaška komisija in je napravila po-godbo za stanovanje z nekaterimi hiš-nimi posestniki za deset let za eno sto-tinjo vojakov. Vojaki pridejo v mesecu marcu prihodnjega leta in bodo tukaj stanovali po šest mesecev v letu.

— **Obesil** se je v Kuzljah pri Štor-jah dne 18. t. m. ob 1. uri pop., posest-nik Fr. Seražin. Obesil se je na seniku za gredo, a tako, da je skoro sedel. Dlje časa je že močno popaval in je bil vsled tega tudi nekoliko zmešan. Tudi onega dne se je bil opil. Zapustil je ženo in štiri nedorasle otroke v dobi od dveh do devet let.

— **Hotel pri »Zlatem jellenu« v Go-rici** je obrtna oblast zaprla, ker je Ru-dolf Konjedič, ki je imel gostilni-ško koncesijo, ušel radi »Mizarske za-druge« čez mejo. Sedaj je vodil gostil-no A. Gabršček. Nezadovoljni člani konzorcija, ki je lastnik hotela, so ho-teli, da gostilno prevzame g. Jeretič, trgovec s papirjem. Gabršček pa s tem ni bil zadovoljen. Zato koncesije ni do-bil noben izmed obeh, ampak so re-stavracijo v hotelu zaprli. Vedno lepše!

— **Dr. Josip Sever**, kaplan v Knežaku, je imenovan za c. in kr. mornariškega kurata.

— **Lep dokaz solidarnosti** so podali delavci 20. t. m. v Trstu ob priliki nesrečne smrti nekega svojega tovariša. Mimo Lloydovega arzenala in ladjedelnice Sv. Marka ter drugih tam nahajajočih se tovarn polje vsako jutro ob sedmih, ko se delavci podajajo k delu, tovorni vlak iz Sv. Andreja v Sv. Sabbo, koder je tovarna za čiščenje petroleja. Delavci so na ta vlak bili nejevoljni, ker je včasih zelo dolg, pa zastavi cesto iz Sv. Jakoba v arzenal, tako da zavoljo njega marsikdo večkrat izgubi ure od 7. do 10. dopoldne. Včeraj pa je vlak povozil 73letnega delavca Antona Bartole, ki je bil uslužben v ladjedelnici Sv. Marka. Takoj so se zbrali vsi delavci iz Lloydovega arzenala in ladjedelnice, iz tovarne za vegetabilna olja, za juto, za linolej in iz metallurgike ter napravili potem, ko je oblast popolnoma zmečkano truplo ukazala odstraniti in zaslišala priče, med drugim strojevodjo Ošaben, ki pa ni kriv, ker je kakor po navadi zelo počasni vozil, v velik sprevod 5000 oseb in se mirno podali v Trst k ravnateljstvu državnih železnic, h kateremu so poslali delavci deputacijo. Podravnatelj gospod Auredniček je takoj obljubil, da bo vlak odslej odhajal ob 7. uri 20 minut, da ne bodo več take nesreče mogoče, nakar se je množica zopet mirno razšla. Da so socialni demokrati to priliko porabili, da so spustili nekaj govorov iz svojih ljubezni do delavcev goratih src, je samoposebi umevno.

— **Zopet eden.** V Celovcu je izstopil iz katoliške vere c. kr. notar dr. Franc Höller in pristopil k luteranstvu. Prelat dr. Scheicher nam je v svojih zanimivih »Spominih« povedal, kako so svojčas nemški katoliški duhovniki bili najbolj navdušeni pristaši Schönererja, zdaj pa imajo bogve da ne lahko nalogo ustavljati losvonromovsko povenjenj...

— **Spor med bosenskim srbskimi poslanci radi podpore zagrebškemu gledališču** je končal s tem, da je poslanec Eraković, ki je posebno ostro govoril proti podpori, izstopil iz srbskega kluba. Eraković je po seji surovo napadel tovariša dr. Krulja, ki je glasoval za podporo; ta mu je poslal svoje priče, a Eraković je dvoboj odbil in izstopil iz kluba.

— **Električna železnica Gruž - Dubrovnik** se 22. t. m. izroči prometu.

— **N. D. O. v Trstu** ima že tretjega predsednika. Na Mandičevo mesto so izvolili študenta Antona Marijo Čoka, ki pa se je na nekem zborovanju tako zameril delavcem, da je postal nemogoč. Delavci so napadali »Edinost« in ji očitali, da je frakarska. Čok, ki je »Edinost« branil, je moral iti. V nedeljo, 18. t. m., je bil na občnem zboru izvoljen za predsednika odvetniški kandidat Sosič.

— **Zrakoplovec Rusjan** priredi s svojim aeroplanom »Merčep-Rusjan« 26. t. m. v Zagreb polet, in sicer brez ozira na vreme. Polet bi zadržal le huđ veter ali vihar. Poizkusne vožnje so se izborno obnesle.

— **Profesor Masaryk** je odpotoval v Belgrad, da bo prisostvoval procesu proti Vasiću, ki se prične v četrtek. Masaryku je preskrbel vstop k tej tajni razpravi belgrajski profesor Marković.

— **Prepovedan uvoz mesa.** Na Reko je pripeljal parnik »Argentina« 19. t. m. 1000 kilogramov zmrzlega mesa iz Urugvaya, ki ga je hotel urugvajski konzul na Reki brezplačno razdeliti med reveže. Vlada pa je prepovedala izkrcanje tega mesa, češ da služi ta transport mesa le v reklamne namene. Za izkrcanje mesa se je izrekla tudi občina in je tudi posredoval poslanec Maylender, a brez uspeha. Meso so odposlali v Trst. Odredba vlade je vzbudila precej nezadovoljnosti.

— **Električno železnico na pokopališče** (Mirogoj) grade v Zagrebu. Srečni Zagrebčani!

— **Umri** je v Pragi ravnatelj nemškega gledališča Angelo Neumann.

Ljubljanske novice.

— **Ij Javno predavanje S. K. S. Z.** Si-nočno javno predavanje g. primarija dr. Fr. Derganca v S. K. S. Z. je bilo gotovo eno najbolj zanimivih in poučnih predavanj. Gosp. predavatelj je temeljito razlagal moderno kirurgijo. Na pomoč mu je prišel moderni novi skioptikon, ki je včeraj prvokrat metal slike iz znanstvenih knjig naravnost na projekcijsko platno. Bilo je, kakor da smo v operacijski dvorani. Go-

spod primarij nam je pokazal slike bakterij sledečih nalezljivih bolezni: vročinske bolezni (tifusa), gnojenja, vranlične prisada, kuge, difterije, pljučnice, influence, jetike (tuberkuloze), mrtvičnega krča (tetanus), kolere ter nam demonstriral naslednje operacije: 1. zarezna sapnika (traheotomija), 2. otvoritev črepij (hemikranijstomija), 3. izrezanje raka na jeziku, 4. umetni požiralnik (gastrostomija), 5. izrezanje rebra, 6. gnojenje (flegmona) roke, 7. izrezanje obisti, 8. izrezanje vnetega slepiča, 9. gnojenje (flegmona) vratu, 10. umetna zadnjična odprtina, 11. izrezanje gnilega črevesa, 13. šiv srca. G. primarij v pomoč je prisostvoval predavanju g. dr. Churdin, kajti na Dunaju in drugod se pri takih predavanjih zgodi, da se mnogo oseb onesvesti, zato je g. primarij že začetkom predavanja opozarjal, naj tako slabotne osebe prej zapuste dvorano. Občinstvo, ki je napolnilo dvorano, je vztrajalo brez škode, pač pa z veliko koristjo, ker je dobilo mnogo novih pojmov o velikem trpljenju človeštva in o požrtvovalnem delu zdravnikov. Razum enega malenkostnega slučaja g. dr. Churdinu ni bilo treba med občinstvom posredovati, dokaz, da smo Ljubljančanje jako trdni, kajti bojimo se k večjemu samo pravih doktorskih nožev, včeraj je bil pa g. primarij tako prijazen, da je operiral s palico. Svoje res izredno zanimivo predavanje, kateremu je sledilo občinstvo z napeto pozornostjo, je gospod primarij zaključil: Ne morem zahtevati, da si natančno zapomnite vse, kar ste danes videli in za kar potrebuje zdravnik, ki je posvetil celo svoje življenje samo proučevanju navedenih predmetov, leta in leta težkega, vztrajnega dela in učenja. Samo nekaj želim: da odnesete splošni vtisek mojega današnjega predavanja kakor trajno pridobitev s seboj; splošni vtisek, ki ga izraža povišani občutek sigurnega življenja. Kaj je občutek sigurnega življenja? Imamo vrsto boječih ljudi, ki vidijo po dnevi strahove, in katerim njih pretirana bojazen za zdravje ne dovoli nobenega odločnega in podjetnega koraka. So pa drugi, ki se delajo močno hrabre in pogumne, dokler so zdravi; ki pa izgube na mah dostojanstvo resnega, mislečega človeka, če jih doleti najmanjša zdravstvena nezgoda. Taki bojazljivi grene življenje sebi in drugim, taki ljudje niso sposobni za življenje, ki je postalo pravi pravcati boj, ki zahteva ljudi jeklenih živec in železnega srca. Takim bojazljivcem manjka občutek sigurnega življenja, in iz današnjega predavanja ste uvideli, da je njih strah sama nevednost. Taka predavanja so potrebna, ker preganjajo pretirani strah za zdravje in širijo, poglobljajo občutek sigurnega življenja, vir zadovoljnosti in podjetnosti. Kakor trajno pridobitev svojega življenja odnesite ta povišani občutek sigurnega življenja s seboj in v slučaju, ko bo treba odvrniti nevarnost življenja, zaupajte z mirnim srcem in lahko dušo svoje zdravje rokam zdravnika, ki občuti največjo srečo v tem, če uspešno odvrne pretečo ali že nastopivšo nevarnost življenja. — Z dolgo časa trajajočim ploskanjem se je občinstvo zahvalilo odličnemu predavatelju ter splošno izrekalo željo, da bi ga še večkrat pozdravilo na predavateljskem odru S. K. S. Z. Kakor čujemo, bo gospod primarij svoje predavanje po novem letu nadaljeval. Prepričani smo, da bo takrat dvorana S. K. S. Z. zopet mnogo premajhna. Iskrena hvala gosp. primariju dr. Dergancu za prekrasno predavanje, pa tudi g. dr. Churdinu za blagohotno naklonjenost!

— **Ij Slomškova podružnica v Ljubljani** vabi vse svoje člane na občni zbor v četrtek, 22. t. m., popoldne ob pol treh v »Katoliško tiskarno«, III. nadstropje. Predava g. Mihelič o lepopisnem in risanskem pouku. Udeležite se v obilnem številu!

— **Ij Glas z občinstva.** »Narod« toži, da izgledata skandalozno Karunova in Konjušna ulica. Seveda tega ne pove, da je skandaloznih ljubljanskih cestnih razmer kriv razpuščen občinski svet, ki ni nikdar gledal na to, da bi imela Ljubljana lepe ceste.

— **Ij Mesto venca na krsto g. Marije Kunčič** daruje gospa M. Rutar v Ljubljani za »Slovensko Stražo« 10 kron. Hvala iskrena!

— **Ij Umor.** Predsinočnjim je prišel v hlev v Koslerjevi vili na Karlovski cesti št. 18 bivši Zormanov hlapec, po poklicu pekovski pomočnik, Franc Novak, rojen 7. aprila 1892. v Mokronogu in tja pristojen, k še tam se nahajajo-

čemu hlapcu Antonu Felicijanu ter mu pokazal v robcu zavrt kamen, da se bode s tem hudo maščeval nad svojim sovražnikom. Tega sovražnika pa Felicijan ni poznal. Ko je imel sinoči Felicijan okrog pol 5. ure v hlevu nekaj opraviti, je prišel Novak proti poslopju z nekim človekom. Oba sta bila precej vinjena. Enega je videl tudi hišni sluga, kateremu je Felicijan naročil, da tam ne sme pustiti nobenega spati in da bode zadevo ovadil policiji. Nato je šel hišni sluga po svojih opravkih. Felicijan pa tudi po svojih v mesto. Ko se je Felicijan vrnil okrog pol 7. ure nazaj, je našel pred hlevom grozovit prizor. Na stelji je ležal neznan človek na hrbtu. Noge je imel sključene in obrnjene proti zidu, glavo pa proti kapu. Pri glavi je bila mlaka krvi, glava sama pa je imela veliko rano. Po obrazu je bil ves krvav. Neznavec je bil mrtev. Ker se je Felicijan takoj spomnil na Novakove grožnje in ker je videl Novaka ob pol 5. uri priti z nepoznancem na dvorišče, se mu je takoj zazdelo, da tega zločina ni nihče drugi storil, kakor Novak. Felicijan je šel takoj o tem povedati svojemu gospodarju. Ko je Felicijan prišel do Starega trga, je tam zagledal Novaka, katerega je takoj obdržal in ko je prišel policijski stražnik, je osumljenca aretoval. Pri uradu je Novak takoj priznal zločin. Dejal je, da je bil na tega človeka jezen in da bi najraje še sedaj, ko je že mrtev, po njem skakal. Vest o umoru se je bila po mestu takoj razširila in so ljudje trumoma drli proti usodnemu kraju. Takoj je prišla na lice mesta policijska komisija, ki je mrtvega identifikovala z brezposelnim pekovskim pomočnikom Valentinom Schweitzem, rojenim 1879. v Podvinici v ptujskem okraju, ter konstatovala, da je bil ubit. Pod njim je bila čepica, na kateri se je držala kri in možgani. Pri ogledu situacije je komisija našla na ne daleč od mrtvega oddaljenem tovornem vozu vprežno takozvano »vago«, katera je bila vsa krvava in so se tudi te držali možgani. Po končanem ogledu so truplo prepeljali v mrtvašnico k sv. Krištofu, kjer bode sodno obducirano. Takoj nato se je zaslial Novak, ki je smehljaje priznal, da je edino on izvršil ta grozni čin. Povedal je, da je bil na Schweitza zato tako jezen, ker ga je nekoč ozmerjal s tatom in ravharem, vsled česar se je nad njim maščeval. Dognalo se je, da sta bila oba istega popoldneva v takozvani »Čikagi« ter tam pila žganje vsak pri svoji mizi. Ko sta šla proti večeru proti Karlovski cesti, sta se baje med seboj zopet sprla in šla potem pred usodni hlev z namenom tam prenočiti. Ker jima je pa Felicijan to prepovedal, je šel Novak po cigarete, Schweitz je ostal pa tam. Med tem ko je Felicijan odšel v mesto, se je Novak povrnil, odpel od voza vago, dvakrat z njo udaril Schweitza po glavi in ko je videl, da je mrtev, je pripel vago nazaj in odšel. Izgovarja se, da je to storil v zopetnem prepiru, a je Schweitz takrat že ležal na stelji in kakor se je dognalo, je bil silno pijan in je prejkone že spal. Vsaj z nekim hišnim slugom ni mogel prav ničesar govoriti in je ležal tam, kakor je to sploh običaj pri žganjarjih. Ko je Felicijan prišel nazaj in je opazil zločin, je šel takoj v mesto, kjer je srečal Novaka in ga izročil stražniku. Kakor čujemo, Novak tudi danes, v popolnoma treznem stanju pripoveduje, da je zločin izvršil v jezi do Schweitza. Policija nadaljuje preiskavo v celem obsegu in bode zločinca izročila v preiskovalni zapor deželnega sodišča.

— **Ij Službe išče** 36 let star mož, ki sedaj brez svoje krivde nima službe. Oče je peterih nepreskrbljenih otrok. Gre rad v službo v trgovino ali kam drugam. Priporočamo poštenega moža prav toplo. Kdor želi imeti njegov naslov, ga poizve v našem uredništvu.

Slovanski vestnik.

— **sl Potreba nemščine.** V budgetni razpravi praškega mestnega sveta 19. t. m. se je mestni svetovalec Březnovský pritoževal, da obiskuje nemške ljudske šole več kot 70% otrok judovskega pokolenja, dočim se število izraelskih otrok na čeških šolah zmanjšuje. Nato mu je svetovalec Scharf v ostri repliki odgovoril, da je stvar taka, da obiskujejo nemške ljudske šole češki otroci tako judovskega kakor krščanskega veroizpovedanja in ne ravno majhen vzrok temu je to, ker so se ravno nemški jezikovni kurzi, ki jih je zveza če-

ških judov uvedla, vsled akcije gospoda ultranacionalista Březnovskega morali opustiti, vsled česar češki stariši svoje otroke, boječ se, da se ne bi zadostni nemškega naučili, pošiljajo v nemške šole, kar je ravnotako pri krščanskih. Scharfu so izvečina vsi svetovalci pritrjevali. Tudi naši pedagogi in profesorji najpazijo, da bonaša mladina saj toliko znala nemščine kakor naši prejšni rodovi, če ne nam bodo Nemci vse službe odjedli!

— **sl »Julian«**, to je mažarski Schulverein, je imel te dni v Pešti občni zbor, na katerem je poročal društveni šolski referent v Slavoniji Josip Margitai, preje Margetić, hrvaški renegat. Mož je bil preje ravnatelj učiteljskega v Čakovcu ter je glavni del svojega življenja posvetil pomažarjevanju medmurskih Hrvatov. Poročal je o delovanju »Juliana« v Slavoniji in se pohvalil, da so glavni stebri društva tamošnji veleposelniki in velezakupniki. Mažarska kolonizacija hitro napreduje in društvo stori vse za dobrobit naseljenikov. Da se tu ne gre samo za mažarske naseljnike, marveč za mažarizacijo Slavonije sploh, je jasno in dokazujejo te številke: »Julian« je razdelil 3117 molitvenikov, 82 tisoč koledarjev in neštete tisoče v mažarskem duhu pisanih brošur in časopisov; ustanovil je 114 deloma stalnih, deloma potovalnih ljudskih knjižnic in podpiral snovanje hranilnic in zadrug. Društvo prireja analfabetske tečaje in predavanja in skrbi za brezplačno pravno zastopstvo. Število julianskih šol na Hrvaškem znaša 42 s 87 učiteljskimi močmi in 6000 učenci, ki dobivajo knjige in vse druge šolske potrebščine popolnoma zastonj. Društvo je svoje delovanje sedaj raztegnilo tudi na Bosno, kjer je že ustanovilo mažarsko šolo s 5 učitelji in otroški vrtec; podpira seveda mažarstvo tudi na vseh drugih poljih. K temu vzemimo še prodiranje nemštva na Hrvaškem in v Bosni, pa se nam nudi dovolj jasna slika o nevarnosti, ki preti hrvaškemu in seve tudi našemu narodu.

Razne stvari.

— **Stotnik defraudant.** V New Yorku so aretirali nekdanjega grškega stotnika Timopoulou, ki je poneveril grškemu eraru 4.000.000 draham.

— **Sedemkratni umor.** V Bremenu so zaprli ženo nekega inženirja, ki je osumljena, da je zastrupila sedem oseb.

— **Grozen samoumor.** V pariškem predmestju Saint Fargeau si je umetni mizar Alfonz Barchon začel rezati z britvijo v hipni norosti kose mesa s telesa ter jih je metal skozi okno, in to pred očmi neke svoje prijateljice. Ko je ta začela klicati sosede na pomoč, je skočil Barchon skozi okno na cesto, kjer je obležal z razbito glavo.

Telefonska in brzojavna poročila.

— **GOSPOSKA ZBORNICA.** Dunaj, 21. decembra. Gosposka zbornica je v današnji seji sprejela vse postave, sklenjene od poslanske zbornice, v prvi vrsti postavlo, da se ustanovi fond za ceno stanovanja, o katerem je temeljito poročal Baerenreiter. Pri debati sta govorila daljša govora bivši justični minister Klein in grof Clam-Martinitz.

— **ZDRUŽITEV KRETE Z GRŠKO.** Atene, 21. decembra. Poroča se iz Kameje, da narašča vedno bolj med kmetskimi prebivalstvom razburjenje. Protestna nota proti zadnji izjavi varstvenih velevlasti je že izročena konzulom. Povsod po Kreti se vrše ljudski shodi, na katerih se naglaša, da je treba v potrebnem slučaju z orožjem in skrajnimi silami delati za združitev Krete z Grško.

— **ŠEST DELAVCEV UTONILO.** Monakovo, 21. decembra. Na Isarju pri Freisingu je zadel čoln z devet delavci ob neko skalo ter se je prevrnil. Šest delavcev je utonilo; ostali trije pa so se rešili.

— **POIZKUŠENI SAMOUMOR GROFICE METTERNICH.**

Dunaj, 21. decembra. Grofica Metternich Valletin, ki si je radi prevar njenega moža narezala žile na roki, se počuti bolje.

— **ARETACIJE RUSKIH DIJAKOV.** Peterburg, 21. decembra. Aretacije ruskih vseučiliških dijakov in hišne preiskave se nadaljujejo.

Božična darila!

orodja itd., itd., vse v najmodernejšem slogu.

Preden si nakupite božičnih daril, blagovolite si ogledati še moje izložbe in presodite cene! — Potrudite se potem v mojo trgovino, kjer se Vam daje drage volje vsaktera pojasnila, da se prepričate in odločite se bodele takoj, da si nabavite svoje potrebščine le pri domači tržnici.
H. SUTTNER, LJUBLJANA, Mestni trg ali Sv. Petra cesta. Specialna trgovina najnovejših precizijskih ur moje lastne tovarne ur v Svici z znamko „HKO“.
Največja zaloga ur, zlatnine in srebrnine, juvelov ter briljantnih nakitov itd., istotako ogromna izbira kina-srebrnega blaga kakor nastavkov, jedinega Postrežba strogo solidna! Cene najnižje! Telefon 273. Brzojavni naslov: „H. SUTTNER“.
Na nismemo varčevanju se odgovorja z obratno pošto. Cenik pošiljame pristo.

Mnenje gospoda dr. I. Nedelko.

Solun.

Gospod J. Serravallo!
Trst.

Veseli me, da Vam zamorem poslati svoje mnenje o Vašem Serravallovem Kina-vinu z železom, ki ga rabim že dve leti. S kratkimi besedami: Vaš preparat pripisujem vedno kot krepilo in proti mrzlici. Vsled dobrega okusa ga jemljejo radi tudi oni bolniki, ki nočejo uživati več nobenih zdravil, ker imajo od njih že ves pokvarjen želodec. Ti bolniki so zadovoljni z njegovim okusom in tudi z uspehi, ki se dosežejo z njim. Podajam ga tudi rad svojim operirancem, posebno ženskam v času rekonvalescence in sicer z najboljšim uspehom. Tudi šibkim, doječim ženskam je postalo Vaše vino prepotrebno, ker ga lahko uživajo in uspešno.

Solun, 12. junija 1909.

Dr. Nedelko.

Ako imate deklice ali dečke

Pristna le s to znamko — ribičem — kot garancijskim znakom Scott-ovega ravnanja! kot navadno ribje olje. En poskus Vas bode gotovo zadovoljil.

ki doraščajo, dajte jim brez odlašanja Scott-ovo emulzijo. Opazili boste kmalu, da izgubljajo slabost in da niso samo čvrsti, ampak tudi živahni in veseli. V Scott-ovi emulziji se nahajajoče in najbolj učinkujoče ribje olje je prosto zoprnega okusa in zelo lahko prebavno, pridobitev, ki jo je pripisovati posebnemu načinu Scott-ovega pripravljanja. Pa še več;

Scott-ova emulzija

je, kakor potrjujejo zdravniki in bolniki, bistveno bolj učinkujoča kot navadno ribje olje. En poskus Vas bode gotovo zadovoljil.

Cena izvirni steklenici 2 K 50 v.
Dobi se v vseh lekarnah.

BILINSKA KISLA VODA

Izborna dietična namizna pijača.

O dobroti Bilinske vode naj se vpraša domači zdravnik. Dobi se pri Mihaelu Kastnerju v Ljubljani.

Meteorologično poročilo.

Višina n. morjem 306*2 m, sred. zračni tlak 736*0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm
20.	9. zveč.	742.1	0.6	sl. svzh.	jasno	
21.	7. zjut.	743.8	3.0	"	megla	0.0
	2. pop.	743.6	3.1	"	del. jasno	

Srednja včerajšnja temp. 1.1° norm. — 2.1°.

Zahvala.

3687

Za mnogobrojne izraze globokega sožalja, katere smo prejeli povodom prerane izgube naše ljubljene in nepozabne matere, oziroma sestre, svakinje, babice, prababice, tašče in tete, gospe

Marije Šumi, roj. Polak

izrekamo tem potom vsem in vsakemu posebej najpriskrnejšo zahvalo. Zlasti pa se zahvaljujemo vsem onim, ki so se v tako obilnem številu zbrali, da počaste in spremijo drago pokojnico k zadnjemu počitku. Posebno pa se še zahvaljujemo čitalnišnemu pevskemu zboru za ganljivi in v srce segajoči žalostinki ter vsem darovalcem prekrasnih vencev.

Kranj, 20. decembra 1910.

Zalujoči ostali.

1500

smrekovih hlodov prodaja potom javne dražbe, vršeče se dne 28. decembra 1910 ob 1. uri popoldne v Kazini.

Županstvo občine na Jezerskem, Koroško.

Hiša na Svetju

Proda se iz proste roke radi družinskih razmer blizu dveh tovarn in železn, postaje Medvode ležeča hiša z nekaj polja in vrtom, posebno pripravna za kakšnega vpokojenca. Ceno in drugo pove lastnica M. Rija Šusteršič Svetje 5 p. Medvode.

Ako hočete imeti pisalni stroj, ki Vam ne bo delal sitnosti ne stroškov za popravila in da Vam ne bo obstajal na lepem, ko imate največ važnega in nujnega dela, nabaviti si morate

„Underwood“ :

Underwood-pisalni stroj ima vse moderne vrline in neomajno trpežnost. — Zahtevajte cenik in imenik lastnikov „Underwooda“, da se sami lahko prepričate o teh vrlinah. Nabavite si ga in imeli boste večji dobiček nego jaz. — Glavni zastopnik: **J. Perko, Ljubljana, Marije Ter. cesta 7, I.**

— Čez 350.000 komadov v uporabi! —

Zahvala.

Povodom smrti naše iskreno ljubljene soproge, oziroma mamice, tašče, stare mamice, sestre in tete, gospe

Marije Zorman

trgovčeve soproge

se nam je izkazalo toliko sočutja, da nam je nemo-goče, vsakemu posamezno se zahvaliti. Zato se tem potom kar najiskrenejše zahvaljujemo vsem darovalcem vencev, onim, ki so spremili drago pokojnico na zadnjem potu, ter sploh vsem, ki so na katerikoli način izkazali svoje sočutje.

Ljubljana, dne 21. decembra 1910.

3691

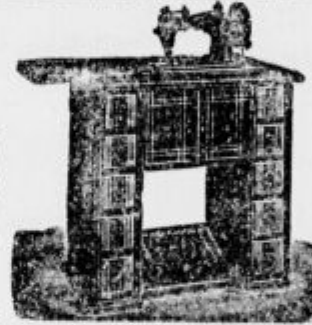
Zalujoči ostali.

Božično darilo!

Nobenega predmeta ni, ki bi bil bolj sposoben pripraviti pravo božično veselje in ki je obenem praktična vrednost za vsak stan, kot je **šivalni stroj**. Svoje pristne nedosežne **šivalne stroje** tudi za vezenje zelo pripravne priporoča

IVAN JAK & sin

tovarna šivalnih strojev z glavno zalogo v Ljubljani.

3600 3

Največja božična okazijska prodaja

v konfekciji za dame in deklice ter izgotovljenih oblek za gospe, dečke in otroke.

3559

Primerna koristna božična darila!

Angleško skladišče oblek

O. Bernatovič, Ljubljana, Mestni trg šte. 5.

RIBE

Vsak petek se dobe po čudovito nizkih cenah

iz Severnega morja pri

Gene za tek, teden petek in soboto: ANTONU STACULU

Vahnja (Schellfisch) velika riba brez glave	1 kg K 1.40.
" mala riba z glavno	1 " " —.80.
Trska (kabljó) brez glave	1 " " 1.—.
Morski losos (Seelachs)	1 " " 1.—.
Morska postrv (Knurrhahn)	1 " " 1.—.
Ostriga (Austernfisch) zelo delikatna, brez glave	1 " " 1.40.
Zlati ostris (Goldbarsch)	1 " " —.90.
Schollen (Flundern) srednje velika za praženje	1 " " 1.50.
Rudeči list (Rotzunge) nadom. za soles	1 " " 1.80.
Steinbutt (Turbot)	1 " " 2.80.
Angler	1 " " 1.50.

Na željo p. n. naročnikov so na razpolago zastoj kuharske knjige. Obenem priporočam vsak dan sveže polnjeno **Reininghausovo bavarsko in marčno pivo**, ki se naročnikom franko dobavlja na dom.

Kurzi efektov in menjic.

dne 20. decembra 1910.

Skupna 4% konv. renta, maj—november	9350
Skupna 4% konv. renta, januar—julij	9340
Skupna 4-2% papirna renta, februar—avgust	9745
Skupna 4-2% srebrna renta, april—oktober	9750
Avstrijska zlata renta	11660
Avstrijska krona renta 4%	9340
Avstrijska invest. renta 3 1/2%	8345
Ogrska zlata renta 4%	11165
Ogrska krona renta 4%	9180
Ogrska invest. renta 3 1/2%	8170
Delnice avstrijsko-ogrske banke	1880
Kreditne delnice	66890
London vista	24005
Nemški drž. bankovci za 100 mark	11755
20 mark	2350
20 frankov	1903
Italijanski bankovci	9480
Rublji	253 1/2

Sodarskega učenca

močne postave, sprejme z novim letom I. Izopa naslednik **Valentin Bostjančič**, sodarski mojster v Beljaku, Paracelsova ulica šte. 8.

3656 3

Vsak vprašuje

kje bi dobro in poceni nakupil

3570

božična in novoletna darila.

Da ustrežem želji cenjenega občinstva, bodem ravno ob tej priliki prodajal vse v zlatarsko stroko spadajoče predmete kakor: uhane, prstane, verižice, zapestnice, moške in damske ure itd. po najnižjih cenah ter jamčil za pristno blago.

Staro zlato, srebro in drage kamne kupujem ali jemljam v zameno.

Cenjena naročila kakor izdelovanje novih predmetov ter popravila izvršim kar najhitreje ter po izredno nizki ceni.

Lud. Černe

juvelir, trgovac z urami ter zaprisoženi sodni cenilec

Ljubljana,

Wolfova ulica šte. 3.

Večja manufakturna trgovina išče izurjenega uvedenega

potnika

za Štajersko, Kranjsko in Primorje. Vešči italijanščine imajo prednost. Vstop 1. marca 1911 ali tudi takoj. Trajna služba. Dobra plača. Istotam se sprejme mlada moč, ki je že nekoliko potovala in ima veselje do potovanja. Ponudbe s popisom življenja in zahtevo plače pod: „Reisender 1911 — W. G. 6278“ na nočno pisarno Rudolf Messe, Dunaj I. do 31. decembra.

2661

Hotel Tratnik

„Zlata kaplja“

Ljubljana, Sv. Petra cesta 27

v bližini kolodvora.

2072

Lepe zračne sobe. — Priznana fina kuhinja. — Izborne pijače. — Nizke cene. — Lepi restavracijski prostori.

Najprijetnejša

3578

božična in novoletna darila

so **gramofoni**

od 25 kron višje.

Plošče K 2.50.

V zalogi jih ima

Fr. P. Zaec, Ljubljana, Stari trg.

Gostilniška koncesija

se takoj odda.

3661

Natančneje se izve na Martinovi cesti šte. 38, Ljubljana.

Kdor zida ali rabi cementne izdelke
naj zahteva
cene od

tvornice cementnih izdelkov

JOS. CIHLÁŘ

:: Ljubljana ::

Dunajska cesta št. 67
2586

Najstarejša — Fr. Šupevc

Ustanovljena
leta 1800

priporoča velečastiti duhovščini ter slavnemu občinstvu zjamčeno pristne
čebelno-voščene sveče za cerkev, pogrebe in procesije, voščene
zvitke, izborni med-pitanec, koji se dobiva v steklenicah, škatlah in
škafih poljubne velikosti. — Kupuje se tudi vsak čas med v panjih,
sodčilih, kakor tudi vosek in suho satovje po kolikor mogoče visoki
ceni. Za obilna naročila se toplo priporoča in zagotavlja točno in po-
šteno postrežbo. - Ljubljana, Prešernova (Slonova) ulica 7, Perlesova hiša.

3396

Julij Meinl

Ustanovljeno 1862.

Uvoz kave
Veležgalnica kave

Tehnični birô in podjetje zgradb

Ingenieur H. UHLÍŘ
Ljubljana, Resljeva c. 26.

Strokovna izvršitev vseh vrst načrtov in pro-
računov, znanstvena mnenja, prevzeta zgradb

3362

Za Božič

priporoča

P. Kirbisch, slaščičarna

— Ljubljana, Kongresni trg 8 —

svojo veliko izbero okraskov, figur, bonbonjer, košaric s sadjem,
oslajenega in stisnjenega sadja v škatlah, najfinejših bonbonov, zvitkov
(Kletzenbrod), mandeljnikov, lecta, poprenih kolačev itd.

Za božično drevesce najfinejši, najlepši in najcenejši obeski
iz testa iz „španskega vetra“, sladkorja, kutn. sira in čokolade, naj-
finejše pecivo za čaj, patience-slaščice, šampanjski piskoti, kakao, čo-
kolada, čaj, rum, najfinejša namizna vina, likeri, prepečenec,
kifeljci, karlovski oblati za torte.

**Za praznike najfinejše potice, pince in ma-
sleni kruh. — Zbrani obeski za božično
drevo od K 2.— višje.**

Naročila na deželo najtočneje.

3605 5

3658 (5)

Oklic.

**V konkurzno maso zadruga „Agro-
Merkur“ spadajoči**

I. v Ljubljani in Siški se nahajajoči:

1. Konji, konjska oprava, vozovi in krma v sodno dognani cenilni vred-
nosti 2245 K — h;
2. Zaloga moke in otrobov v sod. dognani cenilni vrednosti 6594 K 63 h;
3. Zaloga vina v sodno dognani cenilni vrednosti 37.353 K 66 h s kletarsko
opravo in sodi v sodno dognani cenilni vrednosti 11.552 K 54 h;
4. Zaloga špecerijskega blaga v sod. dognani cenilni vrednosti 17.570 K 06 h;
5. Zaloga konjaka, špirta in drožinke v sodno dognani cenilni vrednosti
12.329 K 59 h s kletarske opravo in sodi v sodno dognani cenilni vrednosti
1211 K 66 h;
6. Skladiščna oprava v sodno dognani cenilni vrednosti 2574 K 99 h;
7. Pisarniška in sobna oprava v sodno dognani cenilni vrednosti 1397 K
08 h skupno ali vsaka zase

II. V Trstu se nahajajoča:

1. Zaloga blaga obstoječa iz moke, otrobov, ovsa, gnojil in raznih špecerij
v sodno dognani cenilni vrednosti 15.066 K 65 h;
2. Skladiščna ter pisarniška oprava v sodno dognani cenilni vrednosti
737 K 20 h skupno ali vsaka zase

prodajo se ofertnim potom

kakor stojijo in ležijo.

Konkurzna masa ne prevzame jamstva za kakovost in količino, pridržuje si pa
pravico, posamezne prazne sode in vreče ter kose oprave proti odbitku njih sodno do-
gnane cenilne vrednosti od kupnine iz prodaje izločiti.

Pismene ponudbe, opremljene z 100% vadijem, vložiti je pri podpisnem upra-
viteljstvu konkurzne mase

najkasneje do vštetega 24. decembra t. l.

in ostanejo ponudniki na ponudbe vezani

do vštetega 31. decembra t. l.

Konkurzna masa ni vezana na najvišjo ponudbo ter si pridržuje pravico, došle
ponudbe brez ozira na njeno visokost sprejeti ali odkloniti.

Ponudnik, kojega ponudba se sprejme, mora kupnino odšteti priloženi vadij
tako, ko se mu naznani sprejem njegove ponudbe, v roke upravitelja konkurzne
mase plačati.

Ako se plačilo kupnine točno ne vrši, zapade položeni vadij v korist konkurzne
mase ter je konkurzna masa opravičena, od kupne pogodbe odstopiti.

Po plačilu kupnine mora kupec prodano zalogo in opravo tekom 8 dni pre-
vzeti ter odstraniti.

Inventurni zapisniki leže pri c. kr. deželni sodnji v Ljubljani v sobi št. 140.

Prepis inventurnih zapisnikov glede v Ljubljani in v Siški se nahajajočih pred-
metov so na vpogled v pisarni podpisanega konkurznega upravitelja, prepis inventur-
skega zapisnika v Trstu se nahajajočih predmetov pa v pisarni gospoda dr. I. Zencovicha,
c. kr. notarja, v Trstu, Via S. Spiridione št. 6.

Predmete v Ljubljani in v Siški razkaže na željo podpisani konkurzni upravitelj,
predmete v Trstu pa gospod notar dr. I. Zencovich.

V Ljubljani, dne 16. decembra 1910.

Dr. Josip Sajovic,

advokat v Ljubljani, Gosposka ulica št. 3,
kot upravitelj konkurz. mase zadruga
„Agro-Merkur“.

Dinamo stroji, elektr. motorji.
Naprave za elektr. razsvet-
ljavo in prevajanje elektr.
sile. Električni obrač vseh
vrst. Ventilatorji. Turbo-
generatorji, elektr. želez-
nice in lokomotive, žerjavi
in dvigala. Obločnice in
žarnice vseh vrst. 2073

Elektrotehniška delniška družba

preje Kolben in dr.

Praga-Vysočany

Vodne turbine vseh sestav,
(Francis, Pelton). Točna,
cena in hitra popravila vseh
elektr. strojev od drugih tvrdk.
Vse potrebe za inštaliranje.
Odlitki iz Siemens-Martinove-
ga jekla, ameriška kujna litina
iz lastnih velikih livaren in
jeklaren. Za vele- in malo obrt.

Najboljše štedilno voščilo za pode

Brezbarono, rumeno in ružavo za parkete ali polikane
ila priporoča v škafih po en, pol in četrti kg ali prosto

ADOLF HAUPTMANN

prva kranjska tovarna oljnatih barv, firneža, laka in stek. kleja

1443 64

M.
Drenik

Kongresni trg 7

Božična darila!

Največja zaloga ženskih ročnih del
in pripadajoče potrebšćine.

Vezenje na roko. - Tamburiranje.
Montiranje. - Plisiranje. - Predtiskarija.

3594

— Naročila se izvršujejo točno in vestno. —

Zadnjih 14 dni!

pri

3607

J. Grobelniku v Ljubljani.

Do konca tega leta se morajo lokali izprazniti, zaraditega
prodajam vse ostalo manufakturno blago odslej

za vsako primerno ceno.

Izkoriščajte to redko priliko!

Gospodje!

Sukna je še lepa izbira; pre-
skrbite se torej z oblekami,
površniki in zimskimi suk-
njami!

Št. 39830

Ponudbeni razpis.

Podpisani mestni magistrat razpisuje za policijsko stražo dobavo uniform,
klobukov, čepic, sabelj, rokavic in zavratnikov.

Ponudbe za to opravilo morajo biti opremljene s cenovniki in jih je vlagati do

29. decembra 1910

pri podpisnem magistratu, ki si pridržuje pravico, po lastnem prevdanku izbrati
si ponudnika.

Mestni magistrat v Ljubljani,

dne 15. decembra 1910.

3652 3

Za oskrbovanje občinskih opravil mesta Ljubljane začasno postavljeni
c. kr. deželne vlade svetnik:

Laschan I. r.

2526-2

Ne išči v tujini, kar najdeš doma!

Vedno najnovejšo damsko volneno blago, tu- in inozemsko sukno za gospode,
perilne parhente, kotone, zastore, preproge vse vrste, odeje, moško letno in zimsko
perilo, kravate, nogavice, rokavce izvršne kakovosti po vsaki poljubni ceni.
Posebno priporoča svojo veliko zalogo šifona, platna, brisalk, namiznega
perila, ter vezenine za nevestine opreme.

3241

Manufakturna trgovina I. KOSTEVC, Ljubljana, Sv. Petra cesta 4.

Vzorci poštine prosto.

Cene strogo solidne.

Zapravljivec je

kdor dopušča svojim lju-
dem, da kurijo z drugim
premogom kot šentjanškim.

Šentjanški premog

je namreč poleg tega, da
ima izvrstno gorljivost, tudi
po 60 vin. pri 100 kg ce-
nejši, ko vsak drugi pre-
mog. Prodaja se namreč
na drobno v hišo po-
stavljen po 1.20 K 50 kg.

3344

Razen prodajne pisarne v Šelenburgovi ulici 7, I. nadstr.,
sprejemajo naročila sledeče tvrdke: Ivan Babič, Dolenjska
cesta; E. Kavčič, Prešernova ulica; Leskovic & Me-
den, Jurčičev trg; J. Mencinger, Sv. Petra cesta;
B. Sevar, Sv. Jakoba trg; A. Sušnik, Zaloška cesta;
Fr. Trdina, Stari trg; Ivana Tonih, Tržaška cesta;
Uradniško gospodarsko društvo, Kongresni trg. Na-
ročila in denar za premog za Šiško sprejema g. Lud. Kotnik,
trgovca v Spodnji Šiški.

Moderne kožuhovine

kakor: ovratnice, mufl, klobuki, čepice
za dame, gospode in otroke, otročje
garniture, vse v največji izberi po zelo
ugodnih cenah v modni trgovini

P. Magdič, Ljubljana
nasproti glavne pošte.

3012

Daje po

4³/₄ 0/0

UZAJEMNO PODPORNO DRUŠTVO V LJUBLJANI

KONGRESNI TRG 19

registrovana zadruga z omejenim poroštvom

KONGRESNI TRG 19

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in jih obrestuje po 4³/₄ 0/0 brez odbitka, tako, da dobi vlagatelj od vsakih vložnih 100 K čistih 4 K 75 v na leto. Rent davek plačuje društvo samo. Druge hranilnične knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje prekinilo. Daje tudi svojim članom predujme na osebni kredit, vračljive v 7 1/2 letih (90 mesecih ali 390 tednih) v tedenskih, ozir. mesečnih obrokih, kakor tudi posojila na zadolžnice in menice

Dr. Fr. Dolšak I. r.,
zdravnik v Ljubljani, podpredsednik,

Prelat A. Kalan I. r.,
predsednik,

Kanonik I. Sušnik I. r.,
podpredsednik,

Vzorci na razpolago!

NOVOSTI MANUFAKTURNEGA BLAGA 1910!

Vzorci pošiljava franco!

LENASI & GERKMAN

Ljubljana, Stritarjeva ulica 4.

Sukno, kamgarn, damsko blago, delen, batist, zefir, kreton, platno, šifon, gradl, garniture, preproge, zavese, odeje, pleti, šerpe, rute v veliki izbiri.

SOLIDNE CENE.

351

Sprejme se vešč

3673

kovaški pomočnik

ki je dobro izučen, ter

jermenarski pomočnik

ki se razume na lakiranje, tapetiranje in izdelovanje komatov. — Vsa oskrba. — Obrniti se je na:

Anton Sporčić, obrtnik, Gospić (Hrvatska).

Vred novo dogotovljenih večjih tovarniških podjetij, ki so opremljena z najnovejšimi stroji, nam je mogoče zagotoviti največjim zahtevam, ter dobavljamo priznane najboljše izdelane

parilnike

prenosljiva štedilna kotlišča

neobdelana ali emailirana slamoreznice za krmo reporeznice, mlne za debelo moko in sesalke za gnojnice kakor tudi vse druge poljedelske stroje najnovejše in najboljše sestave.

Ph. Mayfarth & Co.

Dunaj, II., Taborstr. št. 71.

Zahtevajte obširne prospekte zastoj in franco Zastopniki in razprodajalci se iščejo!

TOIFLOV

TALANDACEYLON
ČAJ

3395

Sode iz belega hrastovega lesa, trpežni, močni**Sode** od finega špirita vinski sodi

krasni izdelek, iz belega hrastovega lesa, močne, trpežne, popolnoma nove iz tovarne špirita za fini špirit in za vino pripravljene, za vsako vino izborni, takoj razlojivi za kar se jamči, odda v velikosti po 300, 400, 500, 600, 700 do 1000 litrov držice, na zahtevo tudi 100 do 200 litrov ali manjše po prav solidnih nizki ceni

Iv. A. Hartmanna naslednik

Avg. Tomažič,

Ljubljana, Marije Terezije cesta

Cene nizke in solidne, točna poizkušnja.**Za slabokrvne in prebolele**

je zdravniško priporočano črno Dalmatinsko vino najboljšo sredstvo 2501

4 steklenice (5 kg) franco K 4.—
BR. NOVAKOVIĆ, Ljubljana.V modni trgovini **Peter Šterk** Ljubljana, Stari trg 18

dobite

3576

lepa koristna božična darila

in po že znano najnižjih cenah

Specijalna trgovina najmodernejših bluz, jutranjih oblek, I^a kakovosti moško, žensko in otroško perilo, velika izbira najmodernejših moških klobukov in čepic, dalje čepic za dame, deklice i. t. d., i. t. d.**Za Božič
znižane cene!****Anton Šarc** specijalna trgovina perila.Ljubljana, Selenburgova ulica št. 5
nasproti glavne pošte.

2964 1

Valični mlin v Domžalah**I. Bončar, Ljubljana**

Centralna pisarna in skladišče: Vengova ul. 6.

Telefon interurb. št. 129.

Telefon interurb. št. 129.

Priporoča pšenično moko izvorsne kakovosti, otrobe in druge mlevske izdelke.

Zastopstvo in zaloga v Gorici: Peter Gruden & Komp., Stolni trg 9.

Knjigoveznica „Katol. tisk. društva“ v Ljubljani

se priporoča v izdelavo vsakovrstnih knjigoveških del.

Specijaliteta: črtanje poslovnih knjig

za denarne zavode, trgovce, tovarnarje, društva i. t. d.

Vsako naročilo se točno in natančno po predpisu

izvrši. Raznovrstni vzorci na zahtevo brezplačno.

Razpis.

Razpisuje se

služba drugega občinskega redarja.

Letna plača je K 1020.— in ima vso pristoječo obleko.

Prošnje se sprejmejo do 29. t. m. v tukajšnji urad. Sprejme se ga takoj.

Županstvo Jesenice,

dne 16. decembra 1910.

3653

Ant. Bajec
cvetlični salonPod Trančo št. 2,
poleg čevljar. mostuIzdeluje šopke, vence, trakove.
Velika zaloga nagrobnih ven-
cev. Zunanja naročila točno.
Cene zmerne.

3662 52—1

Najcenejše

**dežnike in
solnčnike**

domačega izdelka

priporoča po najnižji ceni in najboljši kakovosti slavnemu občinstvu in preč. duhovščini

JOSIP VIDMAR, tovarna dežnikov, LjubljanaPred Šotljiho št. 19. Stari trg št. 4. Prešernova ulica št. 4.
3634 Popravila točno in ceno. 521

Rokavice, nogavice, zimsko perilo, žepne robce, galoše, predpasnike, spodnja krila, kožuho-vino in druga božična darila kupiš najugodnejše

v modni trgovini

O. Jezeršek

(prej K. Recknagel)

Mestni trg 24.

3630

BOŽIČNE PESMI

(Riharjevi in drugi napevi).

8 za solo in mešani zbor, 2 za moški zbor.

Uredil Josip Sicherl, Ribnica.

Naroče se po nakaznici pri skladatelju v Ribnici. Partitura samo K 1'20.

A. & E. Skabernè, Ljubljana Mestni trg 10**zaloga manufakturnega blaga****Največja izbira božičnih daril!****Znižane
cene!**

3635